

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi tieliikennelain, ajoneuvolain ja ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi tieliikennelakiin uusi luku, joka koskisi tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontaa ja ajopiirturin käyttöä. Lukuun koottaisiin tieliikennelaissa nykyisin hajallaan olevat säännökset. Lisäksi lukuun sisällytettäisiin uuden, kuorma- ja linja-autoihin vaadittavan digitaalisen ajopiirturin käyttöön ottamiseksi tarvittavat säännökset, kuten säännökset laitteessa käytettävien ajopiirturikorttien myöntämisen ja peruuttamisen edellytyksistä. Digitaalisista ajopiirtureista säädetään neuvoston asetuksella, ja ne korvaavat vähitellen nykyisin käytössä olevat mekaaniset ajopiirturit. Ensimmäiset digitaaliset ajopiirturit otetaan käyttöön Euroopassa vuonna 2005.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutetta-

vaksi ajoneuvolakia. Säännökset ajopiirturista koskisivat jatkossa myös digitaalisia ajopiirtureita.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös ajoneuvoliikennerekisteristä annettua lakia. Tieliikenteen valvontalaitteiden korttien käsittelijän oikeutta saada ajopiirturikortteja koskevia tietoja rekisteristä laajennettaisiin. Säännöksiä rekisterissä olevien ajopiirturikortteja koskevien tietojen poistamisesta muutettaisiin siten, että tietojen poistaminen sidottaisiin kortin voimassaoloajan päättymiseen.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila.....	3
2. Ehdotetut muutokset	3
3. Esityksen vaikutukset	4
3.1. Taloudelliset vaikutukset	4
3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	4
4. Asian valmistelu	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1. Lakiehdotusten perustelut	6
1.1. Tieliikennelaki.....	6
1 luku. Yleisiä säännöksiä	6
6 a luku. Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö ja tieliikenteen valvontalaitteet	6
8 luku. Liikennerekisterit.....	16
1.2. Ajoneuvolaki	16
1.3. Laki ajoneuvoliikennerekisteristä	17
2. Tarkemmat säännökset	19
3. Voimaantulo	19
4. Säättämisjärjestys	19
LAKIEHDOTUKSET	21
tieliikennelain muuttamisesta.....	21
ajoneuvolain muuttamisesta	26
ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta	27
LIITE	29
RINNAKKAISTEKSTIT	29
tieliikennelain muuttamisesta.....	29
ajoneuvolain muuttamisesta	42
ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta	44

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Tieliikenteen valvontalaitteesta eli ajopiirturista säädetään tieliikenteen valvontalaitteista annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3821/85, jäljempänä ajopiirturiasetus. Ajopiirturilla valvotaan kuorma- ja linja-autonkuljettajien ajo- ja lepoaikoja, joista on säädetty tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3820/85, jäljempänä ajo- ja lepoaika-asetus. EU:n ulkopuolelle tapahtuvissa kuljetuksissa on voimassa eurooppalainen sopimus kansainvälisessä maantieliikenteessä toimivien ajoneuvojen miehistöjen työstä (AETR-sopimus), joka on sisällöltään jokseenkin identtinen mainittujen asetusten kanssa. Mainittujen asetusten ja sopimuksen täytäntöönpanon vaatimat säännökset sisältyvät tieliikennelain (267/1981) 47 a, 87 a, 94 a, 94 b, 105 a ja 105 b §:ään sekä ajoneuvolain (1090/2002) 87, 89 ja 92 §:ään ja ajoneuvojen käytöstä tiellä annettuun asetukseen (1257/1992).

Tieliikenteen valvontalaitteista annetun asetuksen (ETY) N:o 3821/85 sekä asetusten (ETY) N:o 3820/85 ja (ETY) N:o 3821/85 täytäntöönpanosta annetun direktiivin 88/599/ETY muuttamisesta annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2135/98, jäljempänä ajopiirturin muuttamisasetus, neuvosto päätti uusien digitaalisten valvontalaitteiden, jäljempänä digitaalisten ajopiirturien, käyttöönotosta. Asetuksen liite 1B, jossa määritellään digitaalisen ajopiirturin tekniset ominaisuudet, jätettiin myöhemmin päätettäväksi. Ajopiirturin muuttamisasetuksen 2 artiklan mukaan digitaalinen ajopiirturi otetaan käyttöön kahden vuoden kuluttua teknisten vaatimusten julkaisemisesta Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Liitteen 1B julkaisu tapahtui 5 päivänä elokuuta 2002 tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 mukauttamisesta tekniikan kehitykseen seitsemännen kerran annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1360/2002, joten digitaalinen ajopiirturi olisi tullut asentaa ja käyttää sitä ensimmäistä

kertaa käyttöön otettavissa, ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamispiiriin kuuluvissa linja- ja kuorma-autoissa 5 päivänä elokuuta 2004 alkaen. Vuoden 2004 kesäkuussa neuvosto päätti siirtää käyttöönottamista vuodelle. Aikataulu on vielä epävarma koska Euroopan Parlamenti ei ole käsitellyt ehdotusta ja saattaa olla, että autonvalmistajat tarvitsevat ennakoitua enemmän aikaa laitteiden liittämiseen autoihin.

Ajopiirturin asentamisesta säädetään ajopiirturiasetuksessa, ajo- ja lepoaika-asetuksessa ja ajoneuvolain 25 §:n 4 momentissa. Mainitun ajoneuvolain säännöksen mukaan ajopiirturi vaaditaan Suomessa, muista Euroopan unionin jäsenvaltioista poiketen, myös luvanvaraisessa liikenteessä olevissa liikennetraktoreissa. Ajoneuvolain 87 §:n 1 momentin 2 kohdassa puolestaan säädetään ajopiirturin asennus ja korjaus luvanvaraiseksi toiminnaksi. Lain 89 §:ssä säädetään asennus- ja korjausluvan myöntämisen edellytyksistä ja 90 §:ssä asennus- ja korjaustöiden rajoituksista.

Ajopiirturikorttien haltijoiden perustiedot ja korttien myöntämistä koskevat tiedot talletetaan Ajoneuvohallintokeskuksen ylläpitämään ajoneuvoliikennerekisteriin siten kuin ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa ja ajoneuvoliikennerekisterin tiedoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1116/2003) säädetään. Kuljettajakorttiin talletettuja ajo- ja lepoaikatietoja tai muita ajopiirturikorttien käyttöön liittyviä tietoja ei talleteta ajoneuvoliikennerekisteriin.

2. Ehdotetut muutokset

Tieliikennelakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 a luku, johon koottaisiin tieliikennelaisissa nykyisin hajallaan olevat tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontaa ja ajopiirturin käyttöä koskevat säännökset. Lisäksi lukuun sisällytettäisiin uuden, kuorma- ja linja-autoihin vaadittavan digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamiseksi tarvittavat säännökset.

Mekaaninen ja digitaalinen ajopiirturi

eroavat teknisiltä ominaisuuksiltaan niin paljon, että sekä piirturit laitteina että niiden asennus- ja korjausluvut on perusteltua erottaa säännöksissä toisistaan. Todennäköistä on, että suuri osa nykyisistä asennus- ja korjausluvun haltijoista ei hae lupaa digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen. Toisaalta digitaalisen ajopiirturin käyttöönoton jälkeen molempia ajopiirtureita tullaan käyttämään ajoneuvoissa usean vuoden siirtymäkauden ajan. Tämän vuoksi digitaalisen ajopiirturin käyttöönotto vaatii ajoneuvolain säännösten täydentämistä.

Digitaalisen ajopiirturin asennuksessa ja korjauksessa käytettävien korjaamokorttien peruuttamisesta tilanteesta, jossa luvanhaltijan lupa peruutetaan, otettaisiin selventävä viittaussäännös ajoneuvolakiin.

Ajopiirturikorttien haltijoita ja korttien myöntämistä koskevat tiedot talletetaan ajoneuvoliikennerekisteriin. Ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa säädetään myös muun muassa siitä, kenelle tietoja voidaan rekisteristä luovuttaa ja kuinka kauan tietoja rekisterissä säilytetään. Esityksessä ehdotetaan, että tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijöille voitaisiin luovuttaa ajopiirturikortteja koskevia salassa pidettäviä tai muutoin luovutusrajoituksen kohteena olevia tietoja nykyistä laajemmin. Lisäksi ajopiirturikortteja koskevien tietojen rekisteristä poistamissäännöstä muutettaisiin siten, että tietojen poistaminen olisi sidoksissa korttien voimassaoloaikaan, ei korttien tilaamiseen. Muutettaviin pykäliin tehtäisiin myös muutamia teknisiä muutoksia.

Digitaalinen ajopiirturi tallettaa tiedot kuljettajien nimistä ja heidän ajo- ja lepoajoistaan. Tallettavat tiedot ovat henkilötietoja, joiden käsittely kuuluu henkilötietojen suojaan koskevan lainsäädännön soveltamisalaan. Tästä syystä esitykseen sisältyy henkilötietojen suojaamista koskevia säännöksiä.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen ehdotuksilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Digitaalisen ajopiirturin käyttöönotto edellyttää investointeja laitteisiin ja kortteihin. Lisäksi uuteen järjes-

telmään liittyvästä tiedotuksesta ja koulutuksesta aiheutuu jonkin verran kustannuksia eri osapuolille. Nämä kustannukset aiheutuvat kuitenkin ajopiirturin muuttamisasetuksen perusteella.

Ehdotuksessa säädetyt velvollisuudet yrityksille, kuten tietojen tallennusvelvollisuus ja tietojen luovutusvelvollisuus, eivät aiheuta suuria kustannuksia. Tietojen tallettaminen ja siihen liittyvät tietokoneohjelmistojen päivitykset eivät ole myöskään korjaamoille kustannusvaikutukseltaan merkittäviä.

Esityksen johdosta on ajoneuvoliikennerekisteriä koskevaan tietojärjestelmään tehtäviä muutoksia, jotka ovat taloudellisilta vaikutuksiltaan kuitenkin vähäisiä.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Lakiehdotuksia on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön asettamassa työryhmässä, jonka tehtävänä oli valmistella digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamiseksi tarvittavat säännökset ja koordinoita laitteen ja siihen liittyvien ajopiirturikorttien käyttöön ottamista.

Työryhmässä oli liikenne- ja viestintäministeriön, Ajoneuvohallintokeskuksen, Helsingin poliisilaitoksen, Tietosuojavaltuutetun toimiston, Suomen kuorma-autoliiton, Autoliikenteen työnantajaliiton sekä Auto- ja kuljetusalan työntekijäliiton edustajat.

Tieliikenne- ja ajoneuvolain muutosta koskevista esityksistä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriön poliisiosastolta ja rajavartiolaitos-osastolta, sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolta, Ajoneuvohallintokeskukselta, Tietosuojavaltuutetun toimistolta, Tullilta, Auto- ja kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry:ltä, Autoliikenteen työnantajaliitto ry:ltä, Kaupan keskusliitto ry:ltä, Linja-autoliitolta, Suomen Autotekniseltä liitolta, Suomen Kuorma-autoliitto ry:ltä ja Suomen maanrakentajien keskusliitto ry:ltä.

Ajoneuvoliikennerekisterilakia koskevasta

esityksestä on pyydetty lausunnot työryhmän edustajilta sekä sisäministeriön poliisiosastolta ja väestörekisterikeskukselta.

Lausuntojen perusteella on muutettu kuljetusyrityksen oikeutta korjata tietyin ehdoin omia digitaalisia ajopiirtureitaan. Ajoneuvo-

liikennerekisterilakia koskevaa ehdotusta täsmennettiin niiden tietojen luovuttamisen osalta, joista on turvakielto. Lisäksi on tehty eräitä vähäisiä muutoksia jotka eivät ole vaikuttaneet esityksen asialliseen sisältöön.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Tieliikennelaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

1 §. *Soveltamisala.* Tieliikennelain soveltamisalaa koskevaa pykälää muutettaisiin siten, että ehdotettua 92 j §:n 2 momenttia ja 92 m §:ää sovellettaisiin myös tehdas-, sata- ma-, varasto-, kilpailu- tai muulla vastaavalla alueella. Määritelmä on sama kuin 92 §:ssä on säädetty ajoneuvon käyttöä koskevien säännösten soveltamisalueesta. Valvontaviranomaisen toimivalta tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontatehtävissä ulottuisi näin myös muualle kun tieliikennelain mukaiselle tielle.

6 a luku. Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö ja tieliikenteen valvontalaitteet

92 a §. *Määritelmät.* Pykälässä määriteltäisiin säästösten ja sopimuksen kutsumanimikkeet luvun säännösten luettavuuden parantamiseksi sekä tietyt luvussa käytetyt käsitteet. Pykälän 1 kohdan mukaan ajo- ja lepoaika-asetuksella tarkoitettaisiin tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85, 2 kohdan mukaan ajopiirturiasetuksella tieliikenteen valvontalaitteista annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3821/85 ja 3 kohdan mukaan AETR-sopimuksella kansainvälisessä maantieliikenteessä toimivien ajoneuvojen miehistöjen työstä tehtyä eurooppalaista sopimusta (SopS 66/1999).

Kohdissa 4—7 määriteltäisiin käytössä olevat ajo- ja lepoaikojen valvontalaitteet ja ajopiirturikortit. Mekaanisella ajopiirturilla tarkoitettaisiin ajopiirturiasetuksen liitteen 1 mukaista valvontalaitetta, digitaalisella ajopiirturilla ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B mukaista valvontalaitetta ja ajopiirturi määriteltäisiin tarkoittamaan tämän luvun säännöksissä sekä mekaanista että digitaalista

ajopiirturia. Ajopiirturikorteilla tarkoitettaisiin digitaalisissa ajopiirtureissa käytettäviä korjaamo-, kuljettaja-, valvonta- ja yritys-kortteja.

Pykälän 8 kohdan mukaan yrityksellä tarkoitettaisiin tahoja, joka suorittaisi ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaan kuuluvan kuljetuksen. Ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisala määritellään asetuksen 2 jaksossa. Yritys voi toimia myös kuljettajan työnantajana, mutta on mahdollista, että yrityksen kuljetuksesta huolehtii omistajakuljettaja, jolloin työnantajavelvoitteet eivät tule sovellettaviksi. Pykälän 9 kohdan kuljettajan määritelmä on identtinen ajo- ja lepoaika-asetuksen 1 artiklan 3 kohdan määrittelyn kanssa. Kohdissa 10 ja 11 määriteltäisiin korjaamo ja valvontaviranomainen.

92 b §. *Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö.* Säännöksen 1 momentin sisältö vastaa nykyisen 47 a §:n 1 momenttia. Säädöksiin ja AETR-sopimukseen viitataan 92 a §:ssä määritellyillä termeillä.

Säännöksen 2 momentissa säädetään Suomessa noudatettavaksi sellaisia ajo- ja lepoaika-asetuksen säännöksiä, joiden soveltaminen on jätetty kansallisen harkinnan varaan. Ajo- ja lepoaika-asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa säädetään, että autonapumiesten alaikäraja voi olla 16 vuotta, jos se sallitaan kansallisessa lainsäädännössä. Asetuksen 6 artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa säädetään viikoittaisen lepoajan siirtämismahdollisuudesta linja-autojen tilausliikenteessä. Suomessa sovelletaan myös ajo- ja lepoaika-asetuksen 7 artiklan 3 kohtaa, jossa annetaan eräin edellytyksin mahdollisuus pitää 45 minuutin tauon sijaan 30 minuutin tauko 4 tunnin ajoajan jälkeen linja-autojen reittiliikenteessä. Asetuksen 13 artiklassa luetellaan ajoneuvoja, joiden osalta voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää poikkeuksista ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisesta. Asiasta on nykyisin säädetty ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 7 §:n 2 momentissa. Liikenne- ja viestintäministeriö voi komission luvalla tietyin edellytyksin myöntää poik-

keuksia ajo- ja lepoaika-asetuksen säännösten soveltamisesta poikkeuksellisissa olosuhteissa harjoitettavalle liikenteelle. Tällaisia poikkeuksia ei ole tähän mennessä myönnetty.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin selventävä viittaussäännös ajopiirturikortteihin liittyvistä viranomaistehtävistä Suomessa. Ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain (629/2004) mukaan Suomessa toimivaltaisena viranomaisena toimisi Ajoneuvohallintokeskus. Laissa on säännökset kuljettaja- ja yrityskorttien myöntämisen järjestämisestä Ajoneuvohallintokeskuksen ja yksityisen tai julkisen palveluntuottajan välisellä sopimuksella siten, että korttien jakeluverkosto järjestetään valtakunnalliseksi. Ajopiirturikortit peruuttaisi aina Ajoneuvohallintokeskus.

92 c §. *Ajopiirturikorttien myöntäminen.* Pykälään otettaisiin säännökset ajopiirturikorttien myöntämisperusteista. Korjaamo-, kuljettaja-, valvonta- ja yrityskorteilla olisi kullakin omat myöntämisperusteet. Kuljettaja- ja korjaamokorttien myöntämisestä on säännöksiä ajopiirturiasetuksessa, mutta kansallisesti annettaisiin myöntämisperusteiden soveltamista koskevia, ja niitä täydentäviä säännöksiä. Ajopiirturikortit myönnettäisiin kaikille, jotka täyttävät myöntämisen edellytykset.

Pykälän 1 momentin mukaan korjaamokortti myönnettäisiin hakijalle, jolle on myönnetty ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:ssä tarkoitettu asennus- ja korjauslupa digitaaliselle ajopiirturille. Ajopiirturiasetuksen 12 artiklan mukaan valvontalaitteen asennuksen ja korjauksen saa suorittaa ainoastaan sellainen korjaamo tai asentaja, jonka jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat tätä tarkoitusta varten hyväksyneet kuultuaan halutessaan niiden laitteiden valmistajia, joita asia koskee. Ajopiirturiasetuksen digitaalisia ajopiirtureita koskevassa liitteessä 1B edellytetään, että jäsenvaltioiden hyväksymät korjaamot eivät ole oikeutettuja yrityskorttiin, ja että korjaamoiden muut työtehtävät eivät vaaranna liitteen 1B lisäyksessä 10 määriteltyä järjestelmän kokonaistietoturvaa, ellei poikkeamiseen ole perusteltua syytä.

Suomessa ajopiirturiasetuksen 12 artiklan säännöksestä johtuen korjaamolla tulisi olla

ajoneuvolain 87 §:ssä tarkoitettu asennus- ja korjauslupa digitaaliselle ajopiirturille. Asennus- ja korjauslupan myöntäisi Ajoneuvohallintokeskus. Tähän esitykseen sisältyvän ajoneuvolain 89 §:n muutosehdotuksen mukaan asennus- ja korjauslupaa ei saisi myöntää hakijalle, joka harjoittaa kuljetuksia, joihin sovelletaan ajo- ja lepoaika-asetusta.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin säännökset kuljettajakortin myöntämisestä. Kuljettajakortin myöntämisedellytyksistä säädetään ajopiirturiasetuksen 14 artiklassa. Asetuksen 14 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädetään, että kuljettajakortti myönnetään ainoastaan hakijoille, joita koskevat asetuksen ajo- ja lepoaika-asetuksen säännökset. Ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaan kuuluvat yli 3,5 tonnia painavilla ajoneuvoilla tehtävät henkilö- ja tavarakuljetukset sekä Suomessa lisäksi luvanvaraisessa liikenteessä olevat liikennetraktorit. Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukaan kuljettajakortin myöntää sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen jossa kuljettajalla on vakituinen asuinpaikka.

Asetuksen 14 artiklan 3 kohdan a alakohdassa on vakituisen asuinpaikan määritelmä.

Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltio voi vaatia, että jokaisella kuljettajalla, jota koskevat ajo- ja lepoaika-asetuksen säännökset ja jolla on vakituinen asuinpaikka kyseisen jäsenvaltion alueella, on kuljettajakortti. Suomessa kuljettajakortin hankkiminen ei olisi pakollista. Siirtymävaiheen aikana on usean vuoden ajan käytössä sekä mekaanisia että digitaalisia ajopiirtureita ja tämän vuoksi kuljettajan tulisi itse arvioida tarpeensa hakea kuljettajakorttia.

Ajopiirturiasetuksessa edellytetään, että kuljettajakortteja myönnetään hakijoille, joita koskevat ajo- ja lepoaika-asetuksen säännökset. Toisaalta kuljettajakortti on väline ajo- ja lepoaikojen tallentamiseen eikä sillä ole vaikutusta esimerkiksi ajo-oikeuteen. Tämän vuoksi ajopiirturiasetuksen säännöstä sovellettaisiin siten, että olisi riittävää, että hakija olisi saanut sellaisen ajoneuvon ajo-oikeuden, jota kuljettaessaan kuljettajaan voidaan soveltaa ajo- ja lepoaika-asetuksen säännöksiä. Tämän vuoksi 2 momentin 1 kohdassa edellytettäisiin, että hakija on saanut ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa

tarkoitettun ajoneuvon ajo-oikeuden. Käytännössä säännös tarkoittaisi sitä, että hakija olisi saanut ajokorttiasetuksen (845/1990) 5 §:n ajokorttiluokkien mukaisesti vähintään B-luokan ajoneuvon ajo-oikeuden. Ajo-oikeus tulee olla voimassa, mutta mahdollinen ajokielto ei olisi este kuljettajakortin myöntämiselle.

Ajopiirturiasetuksen edellyttämällä tavalla momentin 2 kohdassa vaadittaisiin, että hakijan vakituinen asuinpaikka olisi Suomessa.

Momentin 3 kohdassa edellytettäisiin, että hakijalla ei saisi olla voimassaolevaa kuljettajakorttia, jollei hakemusta ole tehty kortin uusimiseksi sen voimassaoloajan päättymisen vuoksi. Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaan kuljettajalla voi olla hallussaan vain yksi voimassa oleva kortti. Saman artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaan kortin myöntävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisuuksien mukaan varmistettava, ettei hakija jo ole voimassa olevan kuljettajakortin haltija. Säännöksen tavoitteena on varmistaa, että kuljettajalle ei myönnetä missään olosuhteissa kahta kuljettajakorttia yhtä aikaa. Tällä pyritään estämään ajo- ja lepoaikasäännösten kiertäminen kahta kuljettajakorttia käyttämällä.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin säännös ulkomaisen kuljettajakortin vaihtamisesta. Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan d alakohdan mukaan kuljettaja voi pyytää korttinsa vaihtamista uuteen kuljettajakorttiin, jos hänen vakituinen asuinpaikkansa muuttuu jäsenvaltiosta toiseen.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin yrityskortin myöntämisestä. Yrityskortti myönnettäisiin hakijalle, joka on merkitty Patentti- ja rekisterihallituksen ja verohallituksen ylläpitämään yritys- ja yhteisötietojärjestelmään.

Yrityskortti määritellään ajopiirturiasetuksen liitteessä 1B ajopiirturikortiksi, jonka jäsenvaltion viranomaiset myöntävät valvontalaittein varustettujen ajoneuvojen omistajalle tai haltijalle.

Yrityskorttia käytetään kuljetusyritykselle kuuluvien ajo- ja lepoaikojen lukitsemiseen jäljempänä 92 g §:ssä selostetulla tavalla ja ajo- ja lepoaikatietojen kopioimiseen digitaalisesta ajopiirturista 92 h §:ssä selostetulla tavalla. Jokaisella tavara- ja henkilökuljetuk-

sia harjoittavalla yrityksellä tulisi siis olla mahdollisuus hankkia yrityskortti. Tämän vuoksi ajopiirturiasetuksen liitteessä esitettyä yrityskortin määritelmää tulkittaisiin kortteja myönnettäessä siten, että yrityskortin hakijan ei tarvitsisi olla rekisteriin merkitty ajoneuvon omistaja tai haltija. Riittäisi, että yritys ilmoittaisi harjoittavansa kuljetuksia, joihin voidaan soveltaa ajo- ja lepoaika-asetusta. Yrityksen ajoneuvot voisivat olla sen hallussa tilapäisesti esimerkiksi vuokrasuhteen perusteella.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin valvontakortin myöntämisestä. Ajopiirturiasetuksen liitteessä 1B valvontakortti määritellään ajopiirturikortiksi, jonka jäsenvaltion viranomaiset myöntävät kansalliselle, toimivaltaiselle tarkastusviranomaiselle. Muita edellytyksiä valvontakortin myöntämiselle ei EUsäännöksiin ole asetettu. Suomessa valvontakortti myönnettäisiin ajo- ja lepoaikoja valvovalle viranomaisille eli poliisille, työsuojeluviranomaisille, tullille ja rajavartiolaitokselle.

Pykälän 6 momenttiin otettaisiin valtuutus-säännös antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä ajopiirturikorttien hakemisesta, kuten hakemuksessa edellytetyistä liitteistä ja selvityksistä, korttien uusimisesta, kortin haltijan korttia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta sekä korttien voimassaoloajasta.

92 d §. *Ajopiirturikorttien peruuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin korjaamo-, kuljetta- ja-, valvonta- ja yrityskorttien peruuttamisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan korjaamokortti ja valvontakortti voitaisiin peruuttaa tilanteissa, joissa kortin haltija ei enää täytä kortin myöntämisen edellytyksiä tai joissa korttia käytetään vastoin lainsäädännössä määriteltyä kortin käyttötarkoitusta. Korjaamoiden osalta tämä tarkoittaisi sitä, että korjaamolle myönnetty asennus- ja korjauslupa peruutettaisiin ajoneuvolain 92 § 2 momentin mukaisesti valvonnassa havaittujen epäkohtien vuoksi. Määräaikaisen asennus- ja korjausluvan voimassaoloaika voisi myös päättyä. Valvontakortin peruuttaminen saattaisi tapahtua lähinnä silloin, kun viranomaisten toimivaltasuhteita järjestettäisiin uudelleen.

Kuljettajakortin peruuttamisedellytyksistä

säädetään tyhjentävästi ajopiirturiasetuksessa. Asiasta otettaisiin selventävä viittaus-säännös pykälän 2 momenttiin. Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaan kuljettajakorttia ei pääsääntöisesti voi peruuttaa tai sen voimassaoloa keskeyttää sen voimassaoloaikana. Kortin peruuttaminen on mahdollista vain jos havaitaan, että kortti on väärennetty tai että kuljettaja käyttää muuta kuin omaa korttiaan tai että kuljettajan hallussa oleva kortti on saatu väärin ilmoitusten ja/tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella.

Peruuttamisen edellytykset havaittaneen useimmiten valvontatilanteessa. On myös mahdollista, että kortin myöntäjä havaitsee jälkikäteen, että kortti on myönnetty alun perin väärin perustein. Tieto peruuttamisen edellytyksestä voi tulla myös toisen jäsenvaltion viranomaiselta.

Yrityskortin peruuttamisedellytyksistä säädettäisiin 3 momentissa. Yrityskortti voitaisiin momentin 1 kohdan mukaan peruuttaa, jos kortin haltija ei enää täyttäisi kortin myöntämisen edellytyksiä. Momentin 2 ja 3 kohdissa säädettäisiin sellaisista kortin peruuttamisedellytyksistä, joissa kortin käyttämisen ilmeisenä tarkoituksena olisi ajo- ja lepoaikojen valvonnan vaikeuttaminen. Yrityskortti voitaisiin peruuttaa, jos yrityksen hallussa oleva kortti olisi saatu väärin ilmoitusten tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella tai jos yritys käyttäisi toisen yrityksen yrityskorttia tarkoituksenaan vaikeuttaa ajo- ja lepoaikojen valvontaa.

Pykälän 3 momentin 2 ja 3 kohdan peruuttamisedellytykset havaittaisiin lähinnä yritystarkastuksen yhteydessä, jolloin valvontaviranomainen voisi välittömästi 92 m §:n 3 momentin nojalla ottaa kortin haltuun.

Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarvittaessa säätää tarkemmin ajopiirturikortin peruuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

92 e §. *Ajopiirturin käyttö.* Pykälässä säädettäisiin ajopiirturin käyttövelvollisuudesta. Kuljettajan tulee käyttää ajopiirturia niissä autoissa, joissa se on 92 b §:n 1 momentissa mainittujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen mukaan pakollista.

Liikennetraktorissa tulee ajoneuvolain 25 §:n 4 momentin mukaan olla ajopiirturi

kun sitä käytetään luvanvaraisessa tavaraliikenteessä. Ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992) 7 §:n 1 momentin käyttövelvollisuutta koskeva säännös on syytä siirtää lain tasolle myös liikennetraktorin osalta. Ajopiirturin käyttöä liikennetraktoreissa puoltaa liikenneturvallisuuksien ja kuljettajan työsuojeluun liittyvien näkökohtien lisäksi myös kilpailun edellytysten tasapuolisuus kuorma-autoliikenteen kanssa.

92 f §. *Kuljettajan velvollisuudet ajopiirturin käytössä.* Pykälän 1 momentin mukaan ajopiirturia ja kuljettajakorttia käytettäessä on noudatettava, mitä ajopiirturiasetuksessa säädetään ja AETR-sopimuksessa määrätään. Kuljettajan velvollisuuksista ajopiirturia ja kuljettajakorttia käytettäessä säädetään ajopiirturiasetuksen 13 artiklassa, 14 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, 4 kohdan a alakohdassa, 15 artiklan 1-3, 5, 5a, 7 ja 8 kohdassa sekä 16 artiklan 2 ja 3 kohdassa.

AETR-sopimuksen 6—12 artiklat ovat muutoin identtiset mekaaniseen ajopiirturiin liittyvien säännösten osalta, mutta AETR-sopimukseen ei sisälly velvollisuutta ajopiirturin levyn keskiosan täyttämistä. AETR-sopimuksessa ei myöskään ole digitaalista ajopiirturia koskevia säännöksiä.

Ajopiirturiasetuksen 13 artiklan mukaan kuljettajan on huolehdittava ajopiirturin, ja ajettaessa digitaalisella ajopiirturilla varustetulla ajoneuvolla, kuljettajakortin moitteetomasta toiminnasta ja oikeasta käytöstä. Asetuksen 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan kuljettajan on huolehdittava siitä, että digitaalisen ajopiirturin tietojen tuostaminen voidaan tarkastuksen yhteydessä suorittaa virheettömästi. Saman artiklan 4 kohdan a alakohdassa sekä 15 artiklan 1 ja 2 kohdissa säädetään yksityiskohtaisesti kuljettajan velvoitteista kuljettajakortin ja piirturilevyjen käytössä. Kuljettajakortti ja piirturilevyt on suojattava vahingoittumiselta sopivalla tavalla. Kuljettaja ei saa käyttää muuta kuin omaa henkilökohtaista korttiaan, eikä hän saa käyttää viallista korttia tai korttia, jonka voimassaoloaika on umpeutunut. Kuljettajakorttia ja piirturilevyjä on käytettävä siitä hetkestä alkaen, kun kuljettaja ottaa ajoneuvon haltuunsa. Kortti tai piirturilevy voidaan poistaa vasta vuorokautisen työajan ja kuljetustehtävän päätyttyä, jollei poistami-

seen anneta lupaa muulla tavoin.

Asetuksen 15 artiklan 3 kohdassa on yksityiskohtaiset säännökset kuljettajan velvollisuuksista huolehtia riittävien ajoaikamerkintöjen tekemisestä piirturilevyille tai tallettamisesta digitaaliseen ajopiirturiin. Asetuksen 15 artiklan 5 kohta sisältää yksityiskohtaiset säännökset piirturilevyihin tehtävistä kuljettajan, ajoreitin ja ajoneuvon yksilöivistä merkinnöistä sekä matkamittarin lukemien ja ajoneuvon vaihdon merkitsemisestä. Artiklan 5 a kohdassa on puolestaan säännökset digitaalista ajopiirturia käytettäessä tehtävästä maatumuksen merkitsemisestä.

Ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdan mukaan ajoneuvon kuljettajan on pyynnöstä esitettävä valvontaviranomaiselle piirturilevyt, kuljettajakortti, digitaalisella ajopiirturilla tulostetut asiakirjat, ajopäiväkirjat ja muut vastaavat todisteet valvonnan toteuttamiseksi. Piirturilevyjen, digitaalisen ajopiirturin ja kuljettajakorttien väärinkäytöksistä säädetään 15 artiklan 8 kohdassa. Piirturilevyille, digitaaliseen ajopiirturiin tai kuljettajakortille talletettuja tietoja ei saa väärentää, poistaa, tuhota, tai käsitellä siten, että tiedot tai tulosteet väärentyvät, niihin pääsy estyy tai ne tuhoutuvat.

Kuljettajan toimintavelvollisuudesta tilanteissa, joissa ajopiirturi tai kuljettajakortti ei toimi tai toimii virheellisesti, säädetään 16 artiklan 2 kohdassa. Ajopiirturin toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan aikana kuljettajan on käsin merkittävä aikaryhmiä koskevat tiedot joko piirturilevyille tai erityiselle piirturilevyyn tai kuljettajakortille liitettävälle lehdelle. Vastaavalla tavalla kuljettajan on erikseen merkittävä ajoa koskevat tiedot silloin, kun kuljettajakortti on kadonnut tai varastettu, vahingoittunut tai toimii virheellisesti. Kuljettajan velvollisuudesta hankkia uusi kuljettajakortti kadonneen, varastetun tai vioittuneen kortin tilalle säädetään puolestaan artiklan 3 kohdassa. Kuljettaja voi ajaa ilman henkilökohtaista korttiaan enintään viidentoista kalenteripäivän ajan tai pidemmän ajan, jos se on tarpeen ajoneuvon toimittamiseksi takaisin yrityksen kotipaikkaan edellyttäen, että kuljettaja pystyy osoittamaan, ettei hän voinut esittää tai käyttää korttiaan tänä aikana.

Ajo- ja lepoaika-asetuksen 12 artiklan mu-

kaan kuljettaja voi sopivaan pysähdyspaikkaan päästäkseen poiketa asetuksen säännöksistä siinä määrin kuin on tarpeen henkilöiden, ajoneuvon tai kuorman turvallisuuden varmistamiseksi edellyttäen, että liikenneturvallisuutta ei vaaranneta. Ajo- ja lepoaika-asetuksen mukaan kuljettajan on tehtävä tällaisen poikkeamisen luonteesta ja syystä merkintä valvontalaitteen piirturilevyyn tai työvuorolistaansa. Digitaalista ajopiirturia käytettäessä kuljettajan on ajo- ja lepoaika-asetuksen 12 artiklan mukaisissa tilanteissa tehtävä merkintä poikkeamasta valvontalaitteesta saatavaan tulosteeseen.

Kuljettajan velvollisuuksia koskevan viittaussäännöksen lisäksi momenttiin otettaisiin nykyisin ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 7 §:n 1 momentissa oleva säännös siitä, että 15 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut kuljettajan merkittävät muut työskentelyajat voidaan merkitä Suomessa samalla merkillä kuin varallaoloaika.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa työnantajalle, jos hänellä ei ole hallussaan voimassa olevaa kuljettajakorttia. Ajopiirturiasetuksen 13 artiklan mukaan sekä työnantaja että kuljettaja ovat vastuussa muun muassa kuljettajakortin moitteettomasta toiminnasta ja oikeasta käytöstä. Käytännössä työnantajan on vaikea selvittää ilman kuljettajan ilmoitusta, onko kuljettajalla hallussaan voimassa olevaa kuljettajakorttia. Ajopiirturiasetuksen mukaan on sallittua esimerkiksi kuljettajakortin kadottua tai vahingoituttua kuljettaja ajoneuvoa ilman kuljettajakorttia edellä 1 momentin perusteluissa kerrotun ajanjakson ajan. Työnantajan valvontavelvollisuuden toteutumiseksi tulisi kuljettajalla olla velvollisuus ilmoittaa välittömästi työnantajalle kuljettajakorttinsa katoamisesta, anastamisesta, vahingoittumisesta, unohtamisesta tai muusta syystä, josta johtuen hänellä ei ole hallussaan kuljettajakorttia. Jos kuljettajalla on muu edellä selostetun kaltainen syy olla käyttämättä kuljettajakorttia, hänen on merkittävä ajo- ja lepoaikatiedot valvontalaitteen tulosteelle tai pidettävä erillistä ajopäiväkirjaa ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Lisäksi pykälään sisällytettäisiin säännös siitä, että kuljettajakortin tietojen tallentamiseksi kuljettajan on luovutettava kuljettajakortti työn-

antajalle ja yritykselle, joka käyttää kuljettajaa tilapäisesti. Tilapäisesti kuljettajaa käyttävä yritys voi olla esimerkiksi kuljettajapalveluita vuokraava yritys, jolloin kuljetusta suorittava yritys ei ole kuljettajan työnantaja.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin tarpeelliset valtuutussäännökset kuljettajien velvollisuuksien tarkemmasta säättämisestä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista soveltamisalan poikkeuksista sekä 3 kohdassa tarkoitetuista poikkeusluvista samoin kuin siitä, millä tavalla kuljettajan on käytettävä ajopiirturia. Niitä koskevat säännökset ovat nykyisin ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 7 ja 7 a §:ssä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin myös ajopiirturin korjaamisesta.

92 g §. *Työnantajan ja yrityksen velvollisuudet ajopiirturin käytössä.* Pykälässä säädettäisiin työnantajan ja yrityksen velvollisuuksista mekaanisen ja digitaalisen ajopiirturin käytössä. Työnantajan velvollisuudet koskisivat tilanteita, jotka kuuluvat työsopimuslain (55/2001) 1 §:n soveltamisalan piiriin ja rajoittuvat näin ollen työaikana suoritettuihin kuljetuksiin. Yrityksellä puolestaan tarkoitettaisiin 92 a §:n 8 kohdan määritelmän mukaista tahoja.

Ajopiirturiasetuksen 13 artiklan mukaan sekä työnantajan että kuljettajan on huolehdittava valvontalaitteen ja kuljettajakortin moitteettomasta toiminnasta ja oikeasta käytöstä. Tämän perusteella työnantaja vastaisi siitä, ettei digitaalisella ajopiirturilla varustettua ajoneuvoa luovutettaisi kuljettajalle, jolla ei ole voimassa olevaa kuljettajakorttia, ellei siihen ole pätevää syytä. Jotta työnantajan valvontavastuu tältä osin voisi toteutua, edellä 92 f §:n 2 momentissa kuljettajalle asetettaisiin velvollisuus ilmoittaa työnantajalle, jos kuljettajalla ei ole hallussaan voimassa olevaa kuljettajakorttia. Työnantajaa ei kuitenkaan voida pitää vastuussa kuljettajakortin ajamisesta, jos hänellä ei ole tosiasiallista mahdollisuutta saada asiaa selvälle.

Pääsääntöisesti kuljettajalla on oltava kuljettajakortti, ennen kuin hän voi kuljettaa digitaalisella ajopiirturilla varustettua ajoneuvoa, mutta ajopiirturiasetuksessa on tästä muutamia poikkeuksia edellä 92 f §:n 2 momentin perusteluissa selostetulla tavalla.

Laillinen syy olla käyttämättä kuljettajakorttia ei sen sijaan ole esimerkiksi tilanne, jossa kuljettajalla ei ole hallussaan kuljettajakorttia, koska hän ei ole sellaista kortteja myöntävältä taholta lainkaan hakenut. Kuljettajakortin unohtuminen on myös tilanne, jota ei asetuksessa mainita laillisena syynä kuljettaa ajoneuvoa ilman kuljettajakorttia. Työnantajan vastuuta kuljettajakortista ajosta tulisi kuitenkin tällaisessa tilanteessa arvioida tapauskohtaisesti. Työnantaja on voinut luovuttaa ajoneuvon kuljettajan hallintaan kuljetusta varten useita päiviä aikaisemmin. Kortin unohtamisen ja katoamisen välinen rajanveto on vaikea esimerkiksi tilanteessa, jossa kortti on kadonnut, ja sittemmin löytynyt ja otettu uudelleen käyttöön ennen kuin kuljettaja oli ehtinyt ilmoittaa kortin katoamisesta ja hakea uutta korttia kadottamansa tilalle.

Vaikka ajopiirturiasetuksen poikkeussäännökset koskevat vain tilanteita, joissa kuljettajalle jo myönnettyä korttia ei tietyistä syistä voi käyttää ja näitä poikkeusperusteita on tulkittava suppeasti, edellä kuvatun kaltaisissa tilanteissa valvontaviranomaisen tulisi käyttää kokonaisharkintaa teon rangaistavuutta harkittaessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yrityksen velvollisuudesta suojata digitaalisen ajopiirturin tiedot. Yrityksen olisi lukittava digitaalisen ajopiirturin tiedot yrityksen ajo- ja lepoaikatietojen yksilöimiseksi siten, ettei rekisteröidyn yksityisyyden suojaa vaaranna. Tietojen lukitus yrityskortilla merkitsee lukitusten väliin jäävät tiedot kuuluvaksi tietyille yritykselle. Käytännössä tietojen lukitus tapahtuisi siten, että yrityskortti syötetään valvontalaitteen kortinlukijaan, jolloin valvontalaitteeseen tallentuu lukituksen alkamisajankohta. Kun yrityskortti seuraavan kerran syötetään laitteen kortinlukijaan, laitteeseen tallentuu lukituksen päättymisajankohta. Näiden lukitusten väliin jääviä tietoja ei ole mahdollista selata tai kopioida digitaaliselta ajopiirturilta toisen yrityksen yrityskortilla. Sen sijaan korjaamokortilla ja valvontakortilla on mahdollista selata myös lukittuja tietoja. Yrityskorttiin puolestaan tallentuu tieto tehdyistä lukituksista.

Jos yrityskorttia ei asianmukaisesti käytetä tietojen lukitsemisessa, usealle eri yritykselle tai työnantajalle tapahtuneiden kuljetusten

kuljettajien ajo- ja lepoaikatietojen kohdentaminen oikealle yritykselle on jälkikäteen vaikeaa, ellei mahdollonta. Lukitsematta jättäminen vaikeuttaisi näin ollen myös valvontaviranomaisen työtä. Tämän vuoksi yksityisyyden suojan toteutumiseksi yrityskortilla tulisi lukita digitaalisen ajopiirturiin tallettavat tiedot välittömästi ajoneuvo käyttöön otettaessa ja aina ennen ajoneuvon tai digitaalisen ajopiirturin luovuttamista pois yrityksen omasta hallinnasta. Toisaalta on huomattava, että yrityskortin hakeminen ja käyttö ei ole suoraan lainsäädännön nojalla pakollista. Yrityskortti on tarpeen tietojen lukitsemista ja kopiointia varten, joten yrityksen velvoitteiden hoitamiseksi yrityskortin hankkiminen ja käyttäminen olisi kuitenkin yleensä tarpeellista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin yrityksen velvollisuudesta huolehtia ajopiirturin moitteettomasta toiminnasta. Käytännössä korjauksista ja tarkastuksista huolehtisivat ajoneuvojen kuljettajat, mutta kokonaisvastuu ajopiirtureiden toimintakunnosta ja tarpeellisen ohjeistuksen laatimisesta kuljettajille olisi yrityksellä.

Yrityksen velvollisuutena olisi huolehtia ajopiirturiasetuksen edellyttämien määräaikaistarkastusten suorittamisesta. Säännökset mekaanisen ajopiirturin määräaikaistarkastuksista ovat ajopiirturiasetuksen liitteen 1 tarkastuksia ja valvontaa koskevan VI luvun 3 kohdassa ja digitaalisen ajopiirturin osalta liitteen 1 B tarkastuksia, määräaikaistarkastuksia ja korjauksia koskevan VI luvun 4 kohdassa. Sekä mekaaninen että digitaalinen ajopiirturi on, mikäli muita syitä ei ole, määräaikaistarkastettava vähintään kerran kahdessa vuodessa. Tämän lisäksi yrityksen olisi ajopiirturin toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan sattuessa noudatettava, mitä ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa säädetään. Ajopiirturin toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan sattuessa yrityksen on annettava hyväksytyn asentajan tai korjaamon tehdä korjaus niin pian kuin olosuhteet sen sallivat. Jos paluu yrityksen toimipaikkaan voi tapahtua vasta yli viikon kuluttua häiriön tai virheellisen toiminnan havaitsemisesta, ajopiirturin korjaus on suoritettava matkalla.

Edellä mainitut ajopiirturiasetuksen 16 ar-

tiklan 1 kohdan mukaiset korjaamisvelvoitteita koskevat säännökset on nykyisin todettu myös ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 7 §:n 4 ja 5 momenteissa. Pykälässä tultaisiin viittaamaan korjausvelvoitteeseen osalta edellä mainittuun artiklaan.

92 h §. *Ajopiirturin tietojen käsittely yrityksessä.* Pykälän 1 momentissa säädetään yrityksen velvollisuudesta kopioida ajo- ja lepoaikatietoja digitaalisesta ajopiirturista. Riittävän lyhyin välein tehtävä tallennus mahdollistaa ajoaikojen yritystarkastukset. Lyhyehkö tallennusväli on tarpeen myös siltä varalta, että valvontalaitteen tiedot tuhoutuvat onnettomuuden tai vian vuoksi. Käytännön syistä tallennusväli säädettäisiin kuitenkin pidemmäksi niille ajoneuvoille, jotka ovat pitkiä yhtäjaksoisia aikoja muualla kuin Suomessa.

Pykälässä velvoitettaisiin työnantaja myös kopioimaan työntekijän kuljettajakortin sisältämät ajo- ja lepoaikatiedot. Sama velvoite asetettaisiin yritykselle, joka käyttää kuljettajaa tilapäisesti. Tämä velvoitteen täsmennys on tarpeen tilanteissa, joissa kuljettajan työnantajana toimii kuljettajapalveluita vuokraava yritys, jolloin kuljetusta suorittava yritys ei ole kuljettajan työnantaja. Velvoite ei kuitenkaan koske alihankintana suoritettavia kuljetuksia. Kuljettajakortin muistikapasiteetti määrittää kuitenkin käytännössä, että tallennus on tehtävä vähintään joka 28:s päivä. 4 §:ssä laissa yksityisyyden suojasta työelämässä (477/2001) säädetään, että henkilötietojen kerääminen työsuhteen aikana kuuluu yhteistoimintamenettelyn piiriin. Tallennusväliä ei kuitenkaan tarvitse soveltaa lominen, sairaslomien tai muiden vastaavien poissaolojen aikoina.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin piirturilevyjen ja digitaalisesta ajopiirturista tallennettujen tietojen säilyttämisestä. Ajopiirturin tietojen säilytysvelvollisuus ei koske kuljettajantutkinnossa käytettyjä piirturilevyjä eikä kuljettajantutkinnon aikana tallentuneita digitaalisen ajopiirturin tietoja.

Mekaanisen ajopiirturin osalta yrityksen olisi noudatettava piirturilevyjen säilyttämisessä, esittämisessä ja luovuttamisessa mitä ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 2 kohdassa säädetään. Sen mukaan yrityksen on säilytettävä piirturilevyjä käytön jälkeen vähintään

yksi vuosi hyvässä järjestyksessä ja annettava niistä jäljennös asianomaiselle kuljettajalle tämän pyynnöstä. Digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista tallennetut tiedot olisi tallennettava ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Tämän perusteella yrityksen on säilytettävä digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista tallennetut tiedot vähintään 365 päivää. Työnantajan tietojensäilytysvelvollisuus koskisi tallennusvelvollisuutta vastaavasti ainoastaan kuljettajakortin tietoja. Ajo- ja lepoaikatiedot on säilytettävä siten, että tietojen varmuus ja paikansapitävyys on taattu.

Ajo- ja lepoaika-asetus edellyttää myös, että tietojen saatavuus on turvattu digitaalisen ajopiirturin jälleenmyynnin tai käytöstä poistamisen yhteydessä. Digitaalisen valvontalaitteen ja kuljettajakortin tietojen tallettaminen tarkoittaa käytännössä tietojen säilyttämistä sähköisessä muodossa esimerkiksi tietokoneen levykkeellä tai paperitulosteina. Valvontaviranomaisilla on 92 j §:n mukaisesti oikeus saada talletetut tiedot lukukelpoisessa muodossa.

Yrityksellä olisi 92 l §:n perusteella velvollisuus huolehtia tallettamiensa tietojen asianmukaisesta tietosuojasta ja tietoturvasta. Tietosuojavaatimuksilla tarkoitetaan erityisesti henkilötietolain (523/1999) rekisterinpitäjälle asettamia vaatimuksia ja tietoturva-vaatimuksilla riittävää laitteiden, ohjelmistojen ja tietojen tallennusalojen suojaamista ulkopuolisen käytöltä. Rekisterinpitäjän on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet henkilötietojen suojaamiseksi asiattomalta pääsyltä tietoihin ja vahingossa tai laittomasti tapahtuvalta tietojen hävittämislä, muuttamiselta, luovuttamiselta, siirtämiseltä tai muulta laittona käsittelyltä. Verolainsäädännön ja palkkasaatavia koskevan työlaainsäädännön säännösten perusteella tietojen säilyttämisvelvollisuuden enimmäisaika olisi 10 vuotta.

Pykälän 3 momentissa säädetään kuljettajan oikeudesta saada tulosteena omat ajo- ja lepoaikatiedot, jotka on tallennettu digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista. Vastaava tiedonsaantioikeus piirturilevyjen osalta säädetään ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 2 kohdassa, johon viitataan 2 momentissa. Tietojen antamiselle ei aseteta laissa erityistä aikamäärettä. Käytännössä tietoja ei edellyte-

tä luovutettavaksi kuljettajalle välittömästi vaan kohtuullisessa ajassa pyynnön esittämisestä. Kohtuullinen aika määrittyy käytännössä tapauskohtaisesti. Esimerkiksi sakkoa koskevaan valitukseen on tarpeen saada ajo- ja lepoaikatiedot jopa muutamassa päivässä.

Lisäksi 3 momenttiin sisältyy säännös siitä, että muut kuin ajo- ja lepoaikojen valvontaan ja työsuhteen oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseksi ja kuljetuksien ohjaamiseksi tarvittavat tiedot on hävitettävä välittömästi sen jälkeen, kun ne on tallennettu digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista. Kuljettajan kaikkien työsuhteiden ajoaikatiedot tallentuvat tietoja kerätessä, koska kuljettajakortista tallennettavia tietoja ei voida rajata. Samoin jos digitaalista ajopiirturia ei ole luttu yrityskortilla 92 g §:n mukaisesti, muiden yritysten ajoaikatiedot siirtyvät tallennuksessa. Tallennettavilta tiedoilta edellytetään kuitenkin käyttötarkoitussidonnaisuutta, joten muihin kuin 1 momentissa lueteltuja käyttötarkoituksia koskevat tiedot tulee 2 momentin nojalla hävittää. Henkilötietolain 33 §:ssä säädetty vaitiolovelvollisuus koskee myös digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista kerättyjä ja tallennettuja tietoja: Joka henkilötietojen käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä suorittaessaan on saanut tietää jotakin toisen henkilön ominaisuuksista, henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta, ei saa henkilötietolain vastaisesti ilmaista saamia tietoja sivullisille.

92 i §. *Digitaalisen ajopiirturin tietojen käsittely korjaamalla.* Ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B VI luvun mukaan korjaamoiden on kyettävä kopioimaan tietoja digitaalisesta ajopiirturista tarkoituksenaan toimittaa tiedot takaisin kuljetusyritykselle.

Tietojen säilyttäminen ajo- ja lepoaikojen viranomaisvalvontaa varten on ensisijaisesti kuljettajien ja kuljetusyritysten velvollisuutena 92 f ja 92 g §:n mukaisesti. Digitaaliseen ajopiirturiin talletetut ajo- ja lepoaikatiedot voivat sisältää tietoja useiden eri kuljettajien useille eri yrityksille tekemistä kuljetuksista. Korjaamoiden velvollisuus käsitellä ajo- ja lepoaikatietoja tulee olla mahdollisimman rajattu, ottaen kuitenkin riittävästi huomioon sekä henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön että ajo- ja lepoaikojen valvonnan asettamat vaatimukset. Näistä

syistä pykälän 1 momentissa säädettäisiin korjaamoille velvollisuus aina kopioida kaikki korjattavaan digitaaliseen ajopiirturiin talletetut ajo- ja lepoaikatiedot ennen laitteen korjauksen aloittamista. Korjauksen lisäksi velvollisuus koskisi tilannetta, jossa ajopiirturi vaihdettaisiin uuteen tai muusta syystä poistettaisiin ajoneuvosta.

Korjaamoilla olisi velvollisuus tallettaa ja säilyttää tiedot muuttumattomina vuoden ajan talletuksesta lukien. Vuoden säilytysajalla pyritään varmistamaan, että kopioidut tiedot saataisiin yrityksen tai ajo- ja lepoaikojen valvontaviranomaisen käyttöön vähintään ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 5 kohdassa säädetyn 365 päivän ajan. Henkilötietolain 34 §:n mukaan henkilörekisteri, joka ei ole enää rekisterinpitäjän toiminnan kannalta tarpeellinen, on hävitettävä, jollei siihen talletettuja tietoja ole erikseen säädetty tai määrätty säilytettäväksi. Näin ollen korjaamon tulee tuhota tallettamansa tiedot vuoden säilytysajan jälkeen.

Korjaamo säilyttää ajo- ja lepoaikatietoja hallussaan toisen lukuun, eikä kyseessä täten ole henkilötietolain tarkoittama rekisterinpitäjä. Sinänsä henkilötietolain yleiset velvoitteet, kuten velvollisuus noudattaa huolellisuutta henkilötietojen käsittelyssä ja huolehtia tietojen suojaamisesta, koskevat myös muita kuin rekisterinpitäjiä.

Korjaamoilla olisi 92 l §:n perusteella velvollisuus huolehtia talletamiensa tietojen asianmukaisesta tietosuojasta ja tietoturvasta. Tietosuojavaatimuksilla tarkoitetaan erityisesti henkilötietolaissa tietojen käsittelylle asetettuja vaatimuksia ja tietoturva-vaatimuksilla riittävää laitteiden, ohjelmistojen ja tietojen tallennus- ja suojauksen ulkopuolisen käytöltä. Korjaamon on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet henkilötietojen suojaamiseksi asiattomalta pääsylvä tietoihin ja vahingossa tai laittomasti tapahtuvalla tietojen hävittämiseltä, muuttamiselta, luovuttamiselta, siirtämiseltä tai muulta laittomalta käsittelyltä. Henkilötietojen ilmaiseminen sivullisille on kiellettyä. Tietojen hävittämisen olisi tapahduttava siten, että tiedot tuhoutuvat luotettavasti.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin säännökset siitä, kuinka korjaamoiden tulisi menetellä luovuttaessaan tallettamiaan ajo- ja lepoai-

katietoja. Todennäköisimmin tarve saada korjattavan tai vaihdettavan piirturin tiedot on ajoneuvon korjaamolle tuoneella kuljetusyrityksellä. Koska ajo- ja lepoaikatiedot sisältävät henkilötietoja, tietoja luovutettaessa on huolellisesti varmistuttava siitä, että vastaanottajalla on oikeus tietoja käsitellä. Tämän vuoksi korjaamo voisi luovuttaa tiedot yritykselle, joka on tiedot yrityskortillaan luvannut, tai joka muutoin pystyisi luotettavasti selvittämään oikeutensa tietoihin. Lukitse- mottomien tietojen osalta selvityksen esittäminen olisi mahdollista esimerkiksi tapauksissa, joissa omaan lukuunsa ajava kuljettaja esittäisi pyynnön kuljettajakorttinsa ajo- ja lepoaikatiedoista.

Luovutuspyyntö tulisi 2 momentin mukaan tehdä todisteellisesti. Pyyntöä voisi esittää esimerkiksi kirjallisesti ja sen voisi esittää myös yrityksen asianmukaisesti siihen valtuuttama kolmas taho. Kirjallisen muodon täyttäisi myös sähköinen viesti, joka on säilytettävissä, ja jonka alkuperä ja muu luotettavuus on jälkikäteenkin todennettävissä.

Korjaamoilla olisi velvollisuus luovuttaa tiedot myös ajo- ja lepoaikojen valvontaviranomaisille.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin säännös tilanteista, joissa ajo- ja lepoaikatietojen kopiointi on laitteessa olevan vian vuoksi mahdollista. Tällöin korjaamon on annettava kuljetusyritykselle asiasta todistus siten kuin ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B VI luvussa säädetään.

92 j §. *Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Valvontaviranomaisella on 1 momentin mukaan oikeus saada yrityksen tallettamien mekaanisen ajopiirturin piirturilevyistä, digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista, työnantajan tallettamien tiedot kuljettajakortista sekä korjaamon tallettamien tiedot digitaalisesta ajopiirturista. Lisäksi valvontaviranomaisella on oikeus saada yrityksen yrityskortteihin talletetut tiedot, työvuorolistat ja kuljettajien ajopäiväkirjat niiltä osin kuin yrityksellä on velvoite tällaisen dokumentaation laatimiseen. Säännöksessä edellytetään, että tiedot on kyettävä antamaan ilman aiheetonta viivytystä. Onnettomuustut- kinnassa ja rikkomusta epäiltäessä tiedot olisi saatava muutamassa päivässä.

Pykälän 2 momentin mukaan ajoneuvon

kuljettajan on pyynnöstä esitettävä valvontaviranomaiselle piirturilevyt, kuljettajakortti, digitaalisella ajopiirturilla tulostetut asiakirjat, ajopäiväkirjat ja muut vastaavat todisteet valvonnan toteuttamiseksi. Tämä esittämismuotoisuus olisi voimassa myös muualla kuin tieliikennelain tarkoittamalla tiealueella, kuten satama-alueella.

Valvonnan täytäntöönpanosta säädetään 3 momentin mukaan tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tällä hetkellä valvonnan täytäntöönpanosta säädetään ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992) 7 b §:ssä. Sen mukaan poliisi vastaa ensisijassa tiellä tapahtuvista tarkastuksista ja työsuojeluhallinto yrityksissä tapahtuvista tarkastuksista.

92 k §. *Tietojen käyttö tutkimustarkoituksiin.* Säännöksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriöllä on mahdollisuus saada mekaanisen ajopiirturin piirturilevyjen tiedot ja digitaalisesta ajopiirturista tallennetut tiedot henkilötietolain 14 §:n mukaisiin tutkimustarkoituksiin. Henkilötietolain 33 §:n mukaan sivulliselle ei saa lain vastaisesti ilmaista henkilön ominaisuuksista, henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta saatuja tietoja, joita henkilötietojen käsittelyyn osallistunut on saanut tietää. Vaitiolovelvollisuutta koskeva nimellinen säännös otettaisiin pykälään selvyuden vuoksi.

92 l §. *Yksityisyyden suoja henkilötietoja käsiteltäessä.* Henkilötietojen käsittelyssä sovelletaan henkilötietolain ja yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain säännöksiä.

Henkilötietolain 2 lukuun sisältyvät henkilötietojen käsittelyä koskevat yleiset periaatteet, kuten huolellisuusvelvoite, käyttötarkoitussidonnaisuus, henkilötietojen käsittelyn yleiset edellytykset ja tietojen laatua koskevat periaatteet. Säännökset koskevat kaikkia henkilötietoja käsitteleviä tahoja, kuten kuljetusalan yrityksiä, työnantajia ja korjaamota. Henkilötietoja käsiteltäessä tulee noudattaa huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa. Hyvään tietojenkäsittelytapaan sisältyy muun muassa velvollisuus suojata käsiteltävät tiedot asianmukaisella tavalla.

Käsiteltävien henkilötietojen tulee olla määritellyn henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeellisia. Virheellisiä, epä-

täydellisiä tai vanhentuneita henkilötietoja ei saa käsitellä.

Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 3 §:n mukaan työnantaja saa käsitellä vain välittömästi työntekijän työsuhteen kannalta tarpeellisia henkilötietoja, jotka liittyvät työsuhteen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseen tai työnantajan työntekijöille tarjoamiin etuuksiin taikka johtuvat työtehtävien erityisluonteesta. Tästä säännöksestä ei voi poiketa edes työntekijän suostumuksella.

Rekisteröidyn oikeuksiin liittyvä olennaisesti myös henkilötietolain 26 §:n mukainen tarkastusoikeus, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada tietää häntä koskevien rekisteritietojen sisältö. Tähän liittyy osaltaan myös lakiehdotuksen 92 h §:n 3 momentti, jonka mukaan yrityksen on annettava kuljettajalle häntä koskevat ajo- ja lepoaikatiedot.

92 m §. *Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot.* Säännös vastaa pääpiirteissään nykyisin voimassa olevaa tieliikennelain 94 b §:ää. Säännöksen 1 momentin mukaan poliisi saa tehdä kotietsinnän ajoneuvossa taikka ajopiirturin levyjen, kuljettajakortin tai ajopäiväkirjan todennäköisessä säilytyspaikassa levyn, kortin tai ajopäiväkirjan löytämiseksi. Pykälän 2 momentissa säädetään pakollisen tauon tai lepoajan pitämisestä. Poliisi-, tulli- tai rajavartiolaitos voi 2 momentin mukaan myös estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, jos kuljettaja ei esitä valvontaviranomaiselle ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuja tietoja eli piirturilevyjä, kuljettajakorttia, digitaalisella ajopiirturilla tulostettuja asiakirjoja, ajopäiväkirjoja ja muita vastaavia valvonnan toteuttamiseksi tarvittavia todisteita. AETR-sopimuksen osalta lisättäisiin vastaava viittaus 10 artiklan 1 kohdan d alakohtaan. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin myös säännös, jonka mukaan poliisi voi ottaa kuljettaja-, yritys- tai korjaamokortin haltuun, jos on perusteltua syytä epäillä, että lain 92 d §:n mukaiset kortin peruuttamisedellytykset täyttyvät. Kortin peruuttamisedellytyksiä on määritelty tarkemmin edellä 92 d §:n perustelujen kohdalla. Haltuun otettuja kortteja koskevasta menettelystä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi pakkokeinoja koskevaan pykälään

ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jolla laajennettaisiin säännöksen soveltamisalaa myös teialueen ulkopuolelle. Syynä laajenukselle on se, että myös suljetut satama- ja muut vastaavat alueet kuuluvat valvontalueeseen, koska tiekuljetusten sosiaalilainsäädännön alaan kuuluvat kuljetukset alkavat tai päättyvät usein tämän tyyppisille alueille.

92 n §. *Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamista koskevien tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa.* Säännös vastaa sisällöltään nykyisin voimassa olevaa tieliikennelain 105 b §:ää. Pykälän 1 momentissa säädetään tiedoista, joita valvontaviranomaiset saavat luovuttaa. Pykälän 2 momentissa säädetään tahot, joille tietoja voi luovuttaa. Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY (tietosuojadirektiivin) 1 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät voi rajoittaa tai kieltää henkilötietojen vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä yksityisyyden suojaan liittyvistä syistä. Tämä tavoite sallii ja edellyttää tietojen vapaata luovutusta EU:n alueella. Henkilötietolain 22 §:ssä puolestaan säädetään tietojen luovutusedellytyksistä EU:n ja ETA:n alueen ulkopuolelle. Selvyyden vuoksi asiasta säädetään myös nimenomaisesti säännöksen 2 momentissa.

8 luku. Liikenne rikokset

103 §. *Liikenne rikkomus.* Pykälän soveltamisalan poikkeuksia koskevaan luetteloon lisättäisiin 105 a §, koska tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta säädettäisiin mainitussa 105 a §:ssä. Pykälän nojalla jäisi kuitenkin rangaistavaksi ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 7 a §:n 2 momentissa tarkoitetun todistuksen mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvoitteen laiminlyönti.

105 a §. *Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen.* Säännös vastaa pääosin nykyisin voimassa olevaa säännöstä. Kumottavan 47 a §:n sijaan säännöksessä viitattaisiin tieliikennelakiin ehdotettavan uuden luvun 92 b §:ään. Jatkossa kuljettaja voitaisiin tuomita myös ajopiirturia ja ajopiirturikortteja koskevien säännösten rikkomisesta. Nämä

säännökset sisältyvät 92 f §:n 1 ja 2 momentin sekä 92 j §:n 2 momentin lisäksi ajopiirturiasetuksen 13 artiklaan, 14 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan ja 4 kohdan a alakohtaan, 15 artiklan 1—3, 5, 5a, 7 ja 8 kohtaan sekä 16 artiklan 2 ja 3 kohtaan. Edellä mainittujen ajopiirturiasetuksen säännösten sisältö on selvitetty edellä 92 f §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Esityksen 92 i §:ssä säädetään korjaamon velvollisuudesta kopioida, säilyttää ja luovuttaa ajopiirturiin tallennettuja tietoja. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan näiden velvollisuuksien rikkomisesta sakkoa.

Ajopiirturin virheellisestä käytöstä ja käyttämättä jättämisestä rangaistaan tällä hetkellä tieliikennelain 103 §:n nojalla, ja lakiehdotuksen voimaan tultua lain 105 a §:n nojalla. Epäkuntoisesta tai puuttuvasta ajopiirturista rangaistaan nykyisin ja myös tulevaisuudessa ajoneuvolain 96 §:n nojalla. Ajopiirturirikkeiden ja jatkossa myös digitaalisen ajopiirturin tietojen väärentäminen on rangaistavaa rikoslain 33 luvun mukaisena väärennysrikkoksena.

Pykälään ehdotetaan uutta 4 momenttia, jonka mukaan kuljettajaa ei kuitenkaan tuomita rangaistukseen teosta, jonka syynä on työnantajan tai tämän edustajan tai korjaamon tekemä rikkomus.

1.2. Ajoneuvolaki

87 §. *Asennus- ja korjauslupa.* Pykälän 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin siten, että ajopiirturiasetuksen liitteen 1 ja liitteen 1B mukaiset ajopiirturit eroteltaisiin toisistaan. Kohdan mukaan sekä mekaanisen että digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen olisi hankittava lupa valvontaviranomaiselta.

Digitaalisella ajopiirturilla tarkoitettaisiin liitteen 1B valvontalaitteiston määritelmän mukaisesti kaikkia niitä laitteita, jotka on tarkoitettu asennettavaksi tieliikenneajoneuvoihin ja joiden avulla voidaan osoittaa, tallentaa ja säilyttää muistissa automaattisesti tai puoliautomaattisesti kyseisten ajoneuvojen liikkumista ja niiden kuljettajien tiettyjä työaikoja koskevat yksityiskohdat.

89 §. *Asennus- ja korjausluvun myöntämisen edellytykset.* Pykälään lisättäisiin uusi 4

momentti, jolloin nykyinen valtuutussäännöksen sisältävä 4 momentti siirtyy 5 momentiksi. Ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B tarkastuksia, määräaikaistarkastuksia ja korjauksia koskevassa VI luvun mukaan korjaamokortteja ei tulisi myöntää tahoille, jotka ovat oikeutettuja saamaan yrityskortin, ellei poikkeamiseen ole perusteltua syytä. Säännöksen tarkoituksena on, että ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaa kuuluvien kuljetusten harjoittajat eivät voisi saada korjaamokortteja, koska korjaamokortilla voidaan muuttaa ajoaikatietoja. Tieliikennelain uuden 92 c §:n 1 momentin mukaan korjaamokortti myönnetään hakijalle, jolle on myönnetty ajoneuvolain 87 §:n mukainen asennus- ja korjauslupa digitaaliselle ajopiirturille. Uuden 4 momentin mukaan lupaa digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen ei saisi myöntää hakijalle, joka harjoittaa kuljetuksia, joihin sovelletaan ajo- ja lepoaika-asetusta. Digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupan myöntämisedellytykset olisivat tältä osin tiukemmat kuin mekaanisen ajopiirturin, jonka asennukset ja niihin liittyvät sinetöinnit sallitaan myös kuljetusyritykselle. Käytännössä korjaamoluvan hakijan tulisi hakemuksessaan esittää selvitystä siitä, ettei se harjoita kuljetuksia, joihin sovelletaan ajo- ja lepoaika-asetusta. Yhtiön toimialasta tulisi esittää selvitys kaupparekisteriotteella. Hakijalta voitaisiin tarkistaa tarvittaessa myös joukkoliikennelupa ja tavaraliikennelupa.

90 §. *Asennus- ja korjaustöiden rajoitukset.* Pykälän 1 momentissa tarkoitettu asennus- ja korjaustöiden kielto ei pykälän 2 momentin mukaan koske linja- tai kuorma-autoliikenteen harjoittajaa tämän suorittaessa hallitsemiensa ajoneuvojen ajopiirtureiden korjaustöitä ja niihin liittyviä sinetöintejä. Kyseinen poikkeus koskee nykyisin käytössä olevia mekaanisia ajopiirtureita. Säännös on tarkoitettu säilyttää mekaanisten ajopiirtureiden osalta ennallaan. Koska digitaalisten ajopiirtureiden asennus- ja korjaustöiden rajoituksista ehdotetaan säädettäväksi ajoneuvolain 89 §:n uudessa 4 momentissa, tulisi 90 §:n 2 momentin täsmentää koskevan ainoastaan mekaanisia ajopiirtureita.

92 §. *Toimenpiteet toiminnassa havaittujen puutteiden johdosta.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti. Jos luvanhaltijan asennus- ja

korjauslupa peruutetaan määräajaksi tai kokonaan, tulee digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupan osalta olla mahdollista myös peruuttaa luvanhaltijalle myönnetty korjaamokortti. Ajopiirturikorttien myöntämis- ja peruuttamisedellytyksistä ehdotetaan säädettäväksi tieliikennelain 92 c ja 92 d §:ssä. 3 momenttiin otettaisiin asiasta selvittävä viittaussäännös.

1.3. Laki ajoneuvoliikennerekisteristä

9 §. *Henkilötietojen poistaminen rekisteristä.* Pykälän 1 momentin 5 kohtaa muutettaisiin siten, että rekisteröidyn valokuva ja nimikirjoitusnäyte tulisi poistaa rekisteristä viiden vuoden kuluttua ajo-oikeuden tai kuljettajakortin voimassaoloajan päättymisestä. Voimassa olevan lain mukaan ajokorttia tai muuta korttia varten toimitetun valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen talletusaika on kymmenen vuotta kortin tilaamisesta. Tallettamisaika on määritelty sen mukaan, kuinka kauan valokuvan ja nimikirjoituksen on katsottava antavan luotettavan selvityksen kyseisestä henkilöstä.

Jatkossa on kuitenkin mahdollista, että valokuva toimitetaan ajokorttia tai digitaalisessa ajopiirturissa käytettävää kuljettajakorttia haettaessa sähköisessä muodossa suoraan rekisteriin tallettavaksi. Tällöin valokuvaa ei ole tarkoitus saada ja säilyttää viranomaisella paperikuvana. Lisäksi ajokorttia varten toimitettujen valokuvien ja nimikirjoitusnäytteidien poistamisen tulisi olla sidoksissa henkilön ajo-oikeuden päättymiseen, jotta mahdolliset ajokorttien väärinkäytöstepaukset olisi mahdollista jäljittää ajokortin voimassaoloajan päättymisen jälkeenkin.

Vastaavasti pykälän 6 kohtaa muutettaisiin siten, että ajokorttia varten toimitetut muut tiedot kuin valokuva ja nimikirjoitusnäyte voitaisiin poistaa rekisteristä vasta viiden vuoden kuluttua henkilön ajo-oikeuden päättymisestä tilanteessa, jossa ajokortin voimassaoloaika on päättynyt, mutta henkilön ajo-oikeus on edelleen voimassa.

Henkilön kuoleman johdosta poistetaan kaikki pykälässä tarkoitettut henkilötiedot, jonka vuoksi säännös siirrettäisiin uudeksi 7 kohdaksi. Ajoneuvoon liittyvien henkilötietojen poistamisesta säädetään 10 §:ssä.

17 §. *Salassa pidettävä tiedot ja niiden luovuttaminen.* Pykälän 2 momentin 9 kohtaan lisättäisiin tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle oikeus saada valokuvan lisäksi tieto myös henkilön nimikirjoitusnäytteestä korttien käsittelyä varten. Nimikirjoitusnäytteen käsittelylle olisi tarvetta asiakaspalvelutilanteessa, jossa rekisterissä olevaa henkilön nimikirjoitusta halutaan käyttää uutta korttia tilattaessa.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että tietojen luovuttaminen teknisen käytöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti olisi aina mahdollista 2 momentissa mainituille tahoille. Tällä hetkellä liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnille tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa ei ole sallittua.

Tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta annetun lain (24/2001) 10 §:ssä on säädetty tutkijalautakunnille laajat oikeudet saada muun muassa viranomaisilta salassapitosäännöksistä huolimatta liikenneonnettomuuteen osallisen terveydentilaa koskevia tietoja ja muita tutkinnassa tarpeellisia tietoja. Tutkijalautakuntien poliisijäsenillä ja ajoneuvoteknisillä jäsenillä on virkatehtäviään varten poliiseina ja katsastusmiehinä ajoneuvoliikennerekisterin tietoihin käyttöoikeudet teknisellä käyttöyhteydellä. Tutkijalautakuntien jäseninä heille ei kuitenkaan voida vaativia käyttöoikeuksia myöntää, kuten ei muillekaan tutkijalautakuntien jäsenille. Tietojen luovutustapojen rajoittamista nykyisellä tavalla ei voida pitää tarpeellisena.

20 §. *Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset.* Pykälän 4 momenttia täydennettäisiin siten, että pykälässä luetelluille tahoille olisi mahdollista turvakiellollisen henkilön nimen lisäksi luovuttaa henkilön henkilötunnus. Momenttiin myös lisättäisiin tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijät turvakiellollisten henkilötietojen luovutustahoiksi.

Ajoneuvoliikennerekisteriin talletettu turvakielto koskee pykälän 2 momentin mukaan henkilön kaikkia henkilötietoja. Laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten on 4 momentissa lueteltujen tahojen tarpeen saada myös turvakiellollisen henkilötunnus käyttöönsä henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten.

Luovutusrajoituksen ilmoittamista koskeva

säännös siirrettäisiin pykälän 5 momentiksi, jotta luovutusrajoituksesta tulisi ilmoittaa kaikissa tapauksissa, kun rajoituksen alaisia henkilötietoja luovutetaan.

Samalla rekisterinpitäjälle kuitenkin sallitaisiin mahdollisuus erityisestä syystä poiketa luovutusrajoituksista ilmoittamisesta, jos luovutettava tieto ja sen käyttötarkoitus on sellainen, että ilmoittamatta jättämisen ei arvioida vaarantavan luovutusrajoituksen tarkoitusta. Arvioinnin suorittaisi rekisterinpitäjä. Tällaisena syynä voitaisiin pitää esimerkiksi Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen määräyksiä tai yhteisön lainsäädännön säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten tietojen vaihdosta. Tällaisissa tilanteissa tietojen luovuttamisen viranomaiskäyttöön ilman samanaikaista tietoa luovutusrajoituksesta ei arvioida vaarantavan luovutusrajoituksen alkuperäistä tarkoitusta, mutta tietojenvaihtovelvollisuuden tarkoituksen täyttämiseksi luovutusrajoitusten alaiset henkilötiedot tulisi voida välittää vastaavalla tavalla kuin muut henkilötiedot. Piirturikorttien osalta ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 3 kohdan d alakohta ja 4 kohdan d ja f alakohtat velvoittavat jäsenvaltioita kortteja koskevaan tietojenvaihtoon. Korttia myönnettäessä viranomaisen on voitava tarkistaa että henkilöllä ei ole ennestään voimassaolevaa toisen jäsenvaltion myöntämää kuljettajakorttia. Tarkistus tehdään henkilön nimitietojen, syntymäajan sekä mahdollisesti syntymäpaikkatiedon perusteella. Ajo- ja lepoaikojen valvontatilanteessa valvontaviranomainen tarkistaa henkilön korttia koskevat tilatiedot eli että kortti on voimassa tai että sitä ei ole ilmoitettu varastetuksi tai kadonneeksi. Rekisteristä tapahtuvan tietojen luovuttamisen tarkoituksena on lähinnä tarkistaa vastaanottajalla jo olevien tietojen oikeellisuus.

24 §. *Voimaantulo.* Ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain voimaantulosäännöstä muutettaisiin siten, että tietojen luovuttamisen muita rajoituksia koskeva 20 § tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008 alkaen. Vastaavasti nyt voimassa oleva tietojen luovutusrajoituksia koskeva säännöstä eli tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain (819/1989) 16 § kumottaisiin 1 päivästä tammikuuta 2008 alkaen. 20 §:n voimaantumisen siirtyminen johtuisi Ajoneuvohallinto-

keskuksessa käynnissä olevan palveluiden kokonaisuudistushankkeen (PALKO-hanke) myötä uudistettavan tietojärjestelmän toimintusaikataulussa tapahtuneista muutoksista.

2. Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupien ehdoista annettaisiin liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1247/2002), jossa nykyisinkin säädetään ajoneuvolain 89 §:n 4 momentin valtuutusäännöksen nojalla lakia tarkemmin siitä, millainen luvanhaltijan henkilöstön ammattitaito sekä työtilat ja korjauslaitteet asentajalla ja korjaajalla on oltava, asennus- ja korjausohjeista sekä siitä, kuinka tiedot suoritetuista asennus- ja korjaustöistä on talletettava.

Ajoneuvojen käytöstä tiellä annetusta asetuksista lain 92 e, 92 f ja 92 g §:ään siirretyt säännökset kumottaisiin edellä mainittua asetusta koskevalla muutosasetuksella.

Tarkemmat säännökset ajopiirturikorttien hakumenettelystä, ajopiirturikortin haltijan korttia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta ja korttien uusimisesta, eri ajopiirturikorttien voimassaoloajoista, korttien peruuttamisesta noudatettavasta menettelystä sekä poliisiin 92 m §:n 3 momentin nojalla haltuun ottamia kortteja koskevasta menettelystä annettaisiin erillisellä valtioneuvoston asetuksella ajopiirturikorteista.

3. Voimaantulo

Jotta ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B säännösten mukaiset digitaaliset ajopiirturit olisi voitu ottaa käyttöön asetuksessa edellytetyssä aikataulussa 5 päivänä elokuuta 2004, valvontalaitteen olisi tullut olla EY-tyyppihyväksytty jossain jäsenvaltiossa vuotta aiemmin eli viimeistään 5 päivänä elokuuta 2003. Määräaikaan mennessä yhtään valvontalaitetta ei kuitenkaan hyväksytty. EY-tyyppihyväksynnän viivästyessä komission olisi tullut ajopiirturin muuttamisasetuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaan tehdä ehdotus uudeksi valvontalaitteen käyttöönottopäivämää-

räksi. Neuvosto päätti käyttöönottopäivämäärän lykkäämisestä yhdellä vuodella 10 päivänä kesäkuuta 2004. Asetuksen muutos käsitellään vielä Euroopan parlamentissa. Komissio suostui ehdotukseen.

Digitaalisen ajopiirturin käyttöönottoaikataulun muutoksella ei ole vaikutusta tähän esitykseen, koska esitys ei aseta korjaamoyrityksille tai viranomaisille toimintavelvoitteita, jotka riippuisivat digitaalisen ajopiirturin todellisesta käyttöönottoaikataulusta. Tämän vuoksi lait ehdotetaan tulemaan voimaan niin pian kuin se on hyväksytty ja vahvistettu.

4. Säättämisyjärjestys

Ajoneuvolain 11 luvun säännökset eri asennus- ja korjaustoimenpiteiden luvanvaraisuudesta ovat merkityksellisiä perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatuun elinkeinovaivapauden kannalta. Perustuslakivaliokunta on ajoneuvolain käsittelyn yhteydessä todennut mietinnössään (PeVL 40/2002 vp), että luvanvaraisuus kohdistuu vain tiettyihin, laissa määriteltyihin asennus- ja korjaustoimenpiteisiin, eikä asennus- ja korjaustoimeen kokonaisuudessaan. Perustuslakivaliokunnan mukaan näin rajatulle luvanvaraisuudelle on liikenneturvallisuuteen ja kuluttajansuojaaan liittyvät ja siten perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävät perusteet. Lakiehdotukseen sisältyvien muutosten jälkeenkin viranomaisen lupaharkinta on ajoneuvolain 89 §:n säännöksiin sidottua.

Digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupan myöntämisedellytykset ehdotetaan tiukemmiksi kuin nykyisen mekaanisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupan myöntämisedellytykset. Lupaa ei myönnettäisi ajo- ja lepoaika-asetuksen mukaisia kuljetuksia suorittaville yrityksille. Digitaaliselle ajopiirturille asetettavat tiukemmat asennus- ja korjauslupan myöntämisedellytykset johtuvat valvonta- ja tietosuojajäsenyistä sekä ajopiirturiasetuksen vaatimuksista, joista on tarkemmin selostettu tieliikennelain muutosehdotuksen 92 c §:ää ja ajoneuvolain muutosehdotuksen 89 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä. Mekaanisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupan mukaisia asennus- ja korjaustöitä rajoitetaan jatkossakin lain 90 §:ssä säädetyllä tavalla.

Edellä todetun perusteella hallitus katsoo, että ehdotettu laki voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämismenettelyssä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**tieliikennelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 47 a, 87 a, 94 a, 94 b ja 105 b §,
 sellaisina kuin ne ovat, 47 a, 87 a ja 105 b § laissa 735/1999, 94 a § viimeksi mainitussa laissa ja laeissa 1567/1993 ja 521/1995 sekä 94 b § viimeksi mainituissa laissa ja laissa 735/1999,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 103 ja 105 a §,
 sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laissa 621/2003, 103 § laissa 113/2004 ja 105 a § mainitussa laissa 735/1999, sekä

lisätään lakiin uusi 6 a luku seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee liikennettä tiellä. Lain soveltamisesta muulla alueella säädetään 5, 28 ja 92 §:ssä, 92 j §:n 2 momentissa ja 92 m §:ssä.

6 a luku

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö ja tieliikenteen valvontalaitteet

92 a §

Määritelmiä

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *ajo- ja lepoaika-asetuksella* annettua tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmu-
 kaistamisesta neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85;

2) *ajopiirturiasetuksella* annettua tieliikenteen valvontalaitteista neuvoston asetusta (ETY) N:o 3821/85;

3) *AETR-sopimuksella* kansainvälisessä maantieliikenteessä toimivien ajoneuvojen miehistöjen työstä tehtyä eurooppalaista sopimusta (SopS 66/1999);

4) *mekaanisella ajopiirturilla* ajopiirturiasetuksen liitteen 1 mukaista valvontalaitetta;

5) *digitaalisella ajopiirturilla* ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B mukaista valvontalaitetta;

6) *ajopiirturilla* mekaanista ja digitaalista ajopiirturia;

7) *ajopiirturikortilla* digitaalisissa ajopiirtureissa käytettäviä korjaamo-, kuljettaja-, yritys- ja valvontakortteja;

8) *yrityksellä* sitä, joka suorittaa ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaan kuuluvan kuljetuksen;

9) *kuljettajalla* sitä, joka kuljettaa ajoneuvoa tai on mukana ajoneuvossa toimiakseen tarvittaessa kuljettajana;

10) *korjaamalla* sitä, jolla on ajoneuvolain 87 §:ssä tarkoitettu lupa ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen;

11) *valvontaviranomaisella* poliisia, tullilaitosta, rajavartiolaitosta ja työsuojeluviranomaisia.

92 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö

Ajo- ja lepoajoista, ajopiirturin käytöstä ja muusta tieliikenteen sosiaalilainsäädännöstä on voimassa, mitä niistä säädetään tai määrätään ajo- ja lepoaika-asetuksessa, ajopiirturiasetuksessa ja AETR-sopimuksessa.

Ajo- ja lepoaika-asetuksen osalta noudatetaan Suomessa myös, mitä asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa, 6 artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa ja 7 artiklan 3 kohdassa säädetään. Asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamisesta Suomessa säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista päättää liikenne- ja viestintäministeriö, joka voi myös tarvittaessa antaa säännöksiä poikkeusten myöntämisestä.

Ajopiirturikortteihin liittyvistä viranomais-tehtävistä Suomessa säädetään ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa (629/2004).

92 c §

Ajopiirturikorttien myöntäminen

Korjaamokortti myönnetään hakijalle, jolle on myönnetty ajoneuvolain 87 §:ssä tarkoitettu lupa digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen.

Kuljettajakortti myönnetään hakijalle:

1) jolla on ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ajoneuvon ajo-oikeus;

2) jolla on ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukainen vakituinen asuinpaikka Suomessa; sekä

3) jolla ei ole voimassa olevaa kuljettajakorttia tai joka on tehnyt hakemuksen kortin uusimiseksi sen voimassaoloajan päättymisen vuoksi.

Kuljettajakortti myönnetään myös hakijal-

le, joka pyytää, että toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa myönnetty kuljettajakortti vaihdetaan Suomessa ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan d alakohdassa säädettyllä tavalla.

Yrityskortti myönnetään hakijalle, joka on merkitty Patentti- ja rekisterihallituksen ja Verohallituksen ylläpitämään yritys- ja yhteisötietojärjestelmään.

Valvontakortti myönnetään hakemuksesta valvontaviranomaiselle.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajopiirturikorttien hakemisesta ja uusimisesta, kortin haltijan ilmoitusvelvollisuudesta sekä korttien voimassaoloajasta.

92 d §

Ajopiirturikorttien peruuttaminen

Korjaamo- tai valvontakortti voidaan peruuttaa, jos sen haltija ei enää täytä kortin myöntämisen edellytyksiä tai korttia käytetään vastoin sille säädettyä käyttötarkoitusta.

Kuljettajakortin peruuttamisen edellytyksistä säädetään ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan c alakohdassa.

Yrityskortti voidaan peruuttaa, jos:

1) sen haltija ei enää täytä yrityskortin myöntämisen edellytyksiä;

2) yrityksen hallussa oleva kortti on saatu väärien ilmoitusten tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella; taikka

3) yritys on käyttänyt toisen yrityksen korttia tarkoituksenaan vaikeuttaa ajo- ja lepoajien valvontaa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin ajopiirturikortin peruuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

92 e §

Velvollisuus ajopiirturin käyttöön

Kuljettajan on käytettävä ajopiirturia niissä ajoneuvoissa, joissa se ajo- ja lepoaika-asetuksen, ajopiirturiasetuksen ja AETR-sopimuksen mukaan on pakollista. Kuljettajan on käytettävä ajopiirturia myös liikenne-traktorissa, kun sitä käytetään luvanvaraisessa tavaraliikenteessä.

92 f §

Kuljettajan velvollisuudet ajopiirturin käytössä

Ajopiirturia ja kuljettajakorttia käytettäessä on noudatettava, mitä ajopiirturiasetuksessa säädetään ja AETR-sopimuksessa määrätään. Ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 3 kohdan toisen luettelukohdan b alakohdassa tarkoitettut muut työskentelyajat voidaan merkitä artiklan 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Digitaalista ajopiirturia käytettäessä kuljettajan on ajo- ja lepoaika-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa tehtävä merkintä poikkeamisesta ajopiirturista saatavaan tulosteeseen.

Kuljettajan on ilmoitettava työnantajalle, jos hänellä ei ole hallussaan voimassa olevaa kuljettajakorttia. Kuljettajan velvollisuuksista kuljettajakortin puuttuessa muusta kuin ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 2 kohdassa mainitusta syystä säädetään mainitussa kohdassa. Kuljettajan on ajo- ja lepoaikatietojen tallentamista varten luovutettava kuljettajakortti myös työnantajalle taikka yritykselle, joka käyttää häntä vain tilapäisesti.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista soveltamisalan poikkeuksista, 3 kohdassa tarkoitetuista poikkeusluvuista, siitä, millä tavalla kuljettajan on käytettävä ajopiirturia, ja ajopiirturin korjaamisesta.

92 g §

Työnantajan ja yrityksen velvollisuudet ajopiirturin käytössä

Työnantaja vastaa siitä, että kuljettajalle, jolla ei ole voimassa olevaa kuljettajakorttia, ei luovuteta kuljetettavaksi digitaalisella ajopiirturilla varustettua ajoneuvoa, ellei ajoneuvon kuljettamiseen ilman kuljettajakorttia ole ajopiirturiasetuksessa tai AETR-sopimuksessa mainittua syytä.

Työnantajan on noudatettava piirturilevyjen toimittamisessa ja digitaalisen ajopiirturin tietojen tulostamisessa, mitä ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 1 kohdassa säädetään.

Yrityksen ajo- ja lepoaikatietojen yksilöi-

miseksi yrityksen on yrityskortilla lukittava digitaalisen ajopiirturin tiedot siten, että ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) mukaisesti rekisteröidyn yksityisyyden suojaa ei vaaranneta.

Yrityksen on huolehdittava ajopiirturiasetuksessa säädettyjen ajopiirturin määräaikaistarkastusten suorittamisesta. Yrityksen velvollisuudesta ajopiirturin toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan sattua säädetään ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa.

92 h §

Ajopiirturin tietojen käsittely yrityksessä

Ajo- ja lepoaikojen valvomiseksi työsuhteen oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseksi sekä kuljetusten ohjaamiseksi yrityksen on jäljennettävä omaa yritystään koskevat ajo- ja lepoaikatiedot ajoneuvon digitaalisesta ajopiirturista. Tiedot on jäljennettävä Suomessa olevasta ajoneuvosta vähintään kahden kuukauden välein ja muusta ajoneuvosta kuuden kuukauden välein sekä luovutettaessa ajoneuvo pois yrityksen omasta hallinnasta tai poistettaessa digitaalinen ajopiirturi käytöstä. Työnantajan ja yrityksen, joka käyttää kuljettajaa tilapäisesti, on jäljennettävä kuljettajakortin ajo- ja lepoaikatiedot vähintään kolmen viikon välein sellaisilta viikoilta, joina kuljettaja on työssä.

Yrityksen on säilytettävä, esitettävä ja luovutettava piirturilevyt tai niiden jäljennökset siten kuin ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 2 kohdassa säädetään. Yrityksen ja työnantajan on säilytettävä digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut tiedot siten kuin ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 5 kohdassa säädetään. Kuljettajantutkinnoissa käytettyjä piirturilevyjä tai kuljettajantutkinnon aikana tallentuneita digitaalisen ajopiirturin tietoja ei kuitenkaan tarvitse säilyttää.

Yrityksen on annettava kuljettajalle tämän pyynnöstä tulosteena digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut kuljettajan ajo- ja lepoaikatiedot. Digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut muiden yritysten tiedot ja muut kuin 1 momentin käyttötarkoituksen mukaiset tiedot on hävitettävä välittömästi.

92 i §

Digitaalisen ajopiirturin tietojen käsittely korjaamalla

Ajo- ja lepoaikatietojen luovuttamiseksi yrityksen ja valvontaviranomaisen käyttöön korjaamon on jäljennettävä digitaalisesta ajopiirturista saatavat tiedot ennen laitteen korjaamista tai vaihtamista. Korjaamon tulee säilyttää tiedot muuttumattomina vuoden ajan talletuksesta.

Korjaamon on luovutettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot yritykselle, joka on tiedot lukinnut tai muutoin luotettavasti selvittänyt oikeutensa tietoihin ja todisteellisesti pyytänyt tietojen luovuttamista. Tiedot on pyynnöstä luovutettava myös valvontaviranomaiselle.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen tietojen jäljentäminen on mahdotonta, korjaamon tulee antaa yritykselle tästä todistus ja säilyttää jäljennös todistuksesta siten kuin ajopiirturiasetuksessa säädetään.

92 j §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen valvomiseksi pyynnöstä saada työnantajan 92 h §:n 1 momentin mukaisesti tallettamat tiedot ja korjaamon 92 i §:n 1 momentin mukaisesti tallettamat tiedot sekä yrityksen yrityskortteihin talletetut tiedot, työvuorolistat ja kuljettajien ajopäiväkirjat. Tiedot on luovutettava valvontaviranomaiselle lukukelpoisessa muodossa ja ilman aiheetonta viivytystä.

Ajoneuvon kuljettajan on pyynnöstä esitettävä valvontaviranomaiselle ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tarkoitettut tiedot. Tätä momenttia sovelletaan myös tehdas-, satama-, varasto-, kilpailu- ja muulla vastaavalla alueella.

Valvonnan täytäntöönpanosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

92 k §

Tietojen käyttö tutkimustarkoituksiin

Yrityksen on vaadittaessa luovutettava 92 g §:n 2 momentin ja 92 h §:n mukaisesti talletetut tiedot henkilötietolain (523/1999) 14 §:n mukaisiin tutkimustarkoituksiin siten kuin liikenne- ja viestintäministeriö siitä määrää. Näin kerätyjä tietoja ei saa luvatta ilmaista sivulliselle.

92 l §

Yksityisyyden suoja henkilötietoja käsiteltäessä

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään henkilötietojen käsittelystä, sovelletaan henkilötietolain ja yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) säännöksiä.

92 m §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot

Jos on todennäköisiä syitä epäillä, että on tehty 105 a §:ssä tarkoitettu rikkomus, poliisi voi toimittaa pakkokeinolaissa (450/1987) tarkoitettua kotietsinnän ajoneuvossa taikka ajopiirturin levyjen, kuljettajakortin tai ajopäiväkirjan todennäköisessä säilytyspaikassa levyn, kortin tai ajopäiväkirjan löytämiseksi sen estämättä, mitä pakkokeinolain 5 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että kuljettaja on rikkonut ajoaikoja, taukoja tai lepoaikoja koskevia ajo- ja lepoaika-asetuksen tai ajopiirturiasetuksen säännöksiä tai AETR-sopimuksen määräyksiä, poliisi-, tulli- tai rajavartiomies voi estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, kunnes säädetty tai määrätty tauko tai lepoaika on pidetty. Poliisi-, tulli- tai rajavartiomies voi myös estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, jos kuljettaja ei esitä valvontaviranomaiselle ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tai AETR-sopimuksen 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tietoja.

Poliisi voi ottaa kuljettaja-, yritys- tai korjaamokortin haltuun, jos on perusteltua syytä epäillä, että 92 d §:n mukaiset kortin peruuttamisen edellytykset täyttyvät.

Tätä pykälää sovelletaan myös tehdas-, satama-, varasto-, kilpailu- ja muulla vastaavalla alueella.

92 n §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamista koskevien tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa

Valvontaviranomaiset saavat luovuttaa ne ajopiirturista, ajopiirturin levystä ja kuljettajakortista ilmenevät tiedot sekä muut tiedot rikkomuksen, ajoneuvon sekä ajoneuvon kuljettajan ja tämän työnantajan yksilöimiseksi sekä ne tiedot rikkomuksesta määrätyistä seuraamuksista, jotka he ajo- ja lepoaika-asetuksen, ajopiirturiasetuksen, AETR-sopimuksen tai yhdenmukaisista menettelyistä pantaessa täytäntöön tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu asetus (ETY) N:o 3820/85 ja tieliikenteen valvontalaitteista annettu asetus (ETY) N:o 3821/85 annetun neuvoston direktiivin 88/599/ETY mukaan ovat velvollisia luovuttamaan.

Tiedot saa luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisille viranomaisille 1 momentissa mainittujen asetusten ja siinä mainitun direktiivin osalta ja AETR-sopimukseen liittyneiden valtioiden toimivaltaisille viranomaisille sopimuksessa määrättyjen tietojen osalta.

Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat lisäksi luovuttaa 1 momentissa tarkoitetut tiedot 2 momentissa tarkoitetuille viranomaisille epäilystä rikkomuksesta, jos toimivaltainen muun valtion viranomaisen sitä pyytää tuossa valtiossa tapahtuneen rikkomuksen selvittämiseksi. Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat myös pyytää mainituilta muiden valtioiden viranomaisilta samat tiedot Suomessa tapahtuneeksi epäillyn rikkomuksen selvittämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvit-

taessa säätää menettelytavoista tietojen luovuttamiseksi ja pyytämiseksi.

8 luku

Liikenne rikokset

103 §

Liikenne rikkomus

Joka muuten kuin 73 a, 98—102 tai 105 a §:ssä mainitulla tavalla rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, on tuomittava *liikenne rikkomuksesta* sakkoon.

105 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen

Kuljettaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo ajoaikoja, taukoja, lepoaikoja, ajopiirturia tai ajopiirturikortteja koskevia 92 a §:n 1 tai 2 kohdassa mainitun asetuksen säännöksiä tai mainitun pykälän 3 kohdassa mainitun sopimuksen määräyksiä taikka tämän lain 92 f §:n 1 tai 2 momentin tai 92 j §:n 2 momentin säännöksiä on tuomittava *tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta* sakkoon.

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta tuomitaan myös:

1) korjaamon edustaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 92 i §:n säännöksiä; sekä

2) työnantaja tai tämän edustaja ja yrityksen edustaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 92 a §:n 1 kohdassa mainitun asetuksen 5, 10, 14, tai 15 artiklaa, mainitun pykälän 3 kohdassa mainitun sopimuksen 5 taikka 11 artiklaa taikka tämän lain 92 g tai 92 h §:n tai 92 j §:n 1 momentin säännöksiä.

Kuljettajaa ei tuomita rangaistukseen teosta, jonka syynä on korjaamon taikka työnantajan tai tämän edustajan rikkomus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

2.

Laki**ajoneuvolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä joulukuuta 2002 annetun ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:n 1 momentti ja 90 §:n 2 momentti sekä
lisätään 89 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, ja 92 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

87 §

Asennus- ja korjauslupa

Seuraavien järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden asennukseen ja korjaukseen on hankittava lupa valvontaviranomaiselta:

- 1) taksamittarin asennus ja korjaus;
- 2) mekaanisen ja digitaalisen ajopiirturin asennus ja korjaus;
- 3) M₂-, M₃-, N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-luokan ajoneuvojen paineilma- ja sähköjarrujärjestelmien korjaus;
- 4) ajoneuvoon asennettavaksi määrätyn nopeudenrajoittimen asennus ja korjaus.

89 §

Asennus- ja korjausluvvan myöntämisen edellytykset

Lupaa digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen ei saa myöntää, jos hakija harjoittaa kuljetuksia, joihin sovelletaan tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukais-
 tamisesta annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85.

90 §

Asennus- ja korjaustöiden rajoitukset

Edellä 1 momentissa oleva kielto ei koske ajoneuvokauppaa harjoittavan yrityksen tai ajoneuvojen maahantuojan omistamia myytävänä tai asiakkaan käyttöön varustettavina olevia ajoneuvoja. Kielto ei koske myöskään linja- tai kuorma-autoliikenteen harjoittajaa tämän suorittaessa hallitsemiensa ajoneuvojen mekaanisten ajopiirturien asennustöitä ja niihin liittyviä sinetöintejä.

92 §

Toimenpiteet toiminnassa havaittujen puutteiden johdosta

Digitaalisen ajopiirturin asennuksessa ja korjauksessa käytettävien korjaamokorttien peruuttamisesta säädetään tieliikennelain (267/1981) 92 d §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

3.

Laki**ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun lain (541/2003) 9 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 17 §:n 2 momentin 9 kohta ja 3 momentti, 20 §:n 4 momentti sekä 24 §:n 1 ja 2 momentti sekä
lisätään 9 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta ja 20 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

9 §

Henkilötietojen poistaminen rekisteristä

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

5) rekisteröidyn valokuva ja nimikirjoitus viiden vuoden kuluttua ajo-oikeuden tai kuljettajakortin voimassaolon päättymisestä;

6) myönnettyihin lupiin ja kortteihin liittyvät tiedot viiden vuoden kuluttua kyseisen luvan, ajo-oikeuden tai kortin voimassaolon päättymisestä;

7) kaikki tiedot vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

9) tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle henkilön valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen korttien käsittelyä varten;

Tiedot saa luovuttaa myös teknisen käytöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Luovutuksensaajan on ennen tietojen luovut-

tamista esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

20 §

Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset

Henkilön nimen ja henkilötunnuksen saa 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luovuttaa sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle, liikennevakuutuskeskukselle ja tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Luovutuksensaajalle on ilmoitettava luovutusrajoituksesta, kun luovutusrajoituksen alainen tieto luovutetaan, sekä ilmoitettava tietojen käyttöä ja suojausta koskevat rajoitukset. Rekisterinpitäjä voi erityisestä syystä päättää, että luovutusrajoituksesta ei ilmoiteta, jos tieto tai sen käyttötarkoitus on sellainen, että ilmoittamatta jättämisen ei arvioida vaarantavan luovutusrajoituksen tarkoitusta.

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Lain 8 §:n 2 momenttia, 9 §:ää ja 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005 ja 20 §:ää 1 päivästä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annettu laki (819/1989) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen lukuun ottamatta 6 §:n 3 momenttia ja 6 a §:ää, jotka kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2005, sekä 16 §:ää, joka

kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2008.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 47 a, 87 a, 94 a, 94 b ja 105 b §,

sellaisina kuin ne ovat, 47 a, 87 a ja 105 b § laissa 735/1999, 94 a § viimeksi mainitussa laissa ja laeissa 1567/1993 ja 521/1995 sekä 94 b § viimeksi mainituissa laissa ja laissa 735/1999,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 103 ja 105 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laissa 621/2003, 103 § laissa 113/2004 ja 105 a § mainitussa laissa 735/1999, sekä

lisätään lakiin uusi 6 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee liikennettä tiellä. Lain soveltamisesta muulla alueella säädetään 5, 28 ja 92 §:ssä.

47 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö

Ajo- ja lepoajoista, ajopiirturin käytöstä ja muusta tieliikenteen sosiaalilainsäädännöstä on voimassa, mitä niistä säädetään tai määrätään tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3820/85, tieliikenteen valvontalaitteista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3821/85

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee liikennettä tiellä. Lain soveltamisesta muulla alueella säädetään 5, 28 ja 92 §:ssä, 92 j §:n 2 momentissa ja 92 m §:ssä.

47 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö

(*kumotaan*)

ja kansainvälisessä maantieliikenteessä toimivien ajoneuvojen miehistöjen työstä tehdyssä eurooppalaisessa sopimuksessa (SopS 66/1999) jäljempänä AETR-sopimus.

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston asetuksen osalta noudatetaan Suomessa myös, mitä mainitun asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa, 6 artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa ja 7 artiklan 3 kohdassa säädetään. Neuvoston asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamisesta Suomessa säädetään asetuksella. Neuvoston asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista päättää asianomainen ministeriö, joka voi antaa tarvittaessa säännöksiä poikkeusten myöntämisestä.

87 a §

Ajopiirturin käyttö

Kuljettajan on käytettävä ajopiirturia niissä ajoneuvoissa, joissa se 47 a §:ssä mainittujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen määräysten mukaan on pakollista.

Tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista sekä 3 kohdassa tarkoitetuista poikkeusluvista säädetään asetuksella. Asetuksella säädetään myös tarkemmin siitä, millä tavalla kuljettajan on käytettävä ajopiirturia sekä ajopiirturin korjaamisesta.

Ajoneuvon omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että ajoneuvossa on riittävästi tyhjiä ajopiirturin levyjä. Kuljettajan on säilytettävä ajoneuvossa levyt kuluvalta viikolta ja edellisen viikon viimeiseltä ajopäivältä.

87 a §

Ajopiirturin käyttö

(kumotaan)

6 a luku

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö ja tieliikenteen valvontalaitteet

92 a §

Määritelmiä

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) ajo- ja lepoaika-asetuksella annettua tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85;

2) ajopiirturiasetuksella annettua tieliikenteen valvontalaitteista neuvoston asetusta (ETY) N:o 3821/85;

3) AETR-sopimuksella kansainvälisessä maantieliikenteessä toimivien ajoneuvojen miehistöjen työstä tehtyä eurooppalaista sopimusta (SopS 66/1999);

4) mekaanisella ajopiirturilla ajopiirturiasetuksen liitteen I mukaista valvontalaitetta;

5) digitaalisella ajopiirturilla ajopiirturiasetuksen liitteen I B mukaista valvontalaitetta;

6) ajopiirturilla mekaanista ja digitaalista ajopiirturia;

7) ajopiirturikortilla digitaalisissa ajopiirtureissa käytettäviä korjaamo-, kuljettaja-, yritys- ja valvontakortteja;

8) yrityksellä sitä, joka suorittaa ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaan kuuluvan kuljetuksen;

9) kuljettajalla sitä, joka kuljettaa ajoneuvoa tai on mukana ajoneuvossa toimiakseen tarvittaessa kuljettajana;

10) korjaamolla sitä, jolla on ajoneuvolain 87 §:ssä tarkoitettu lupa ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen;

11) valvontaviranomaisella poliisia, tullilaitosta, rajavartiolaitosta ja työsuojeluviranomaisia.

92 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö

Ajo- ja lepoajoista, ajopiirturin käytöstä ja muusta tieliikenteen sosiaalilainsäädän-

nöstä on voimassa, mitä niistä säädetään tai määrätään ajo- ja lepoaika-asetuksessa, ajopiirturiasetuksessa ja AETR-sopimuksessa.

Ajo- ja lepoaika-asetuksen osalta noudatetaan Suomessa myös, mitä asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa, 6 artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa ja 7 artiklan 3 kohdassa säädetään. Asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamisesta Suomessa säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista päättää liikenne- ja viestintäministeriö, joka voi myös tarvittaessa antaa säännöksiä poikkeusten myöntämisestä.

Ajopiirturikortteihin liittyvistä viranomaistehtävistä Suomessa säädetään ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa (629/2004).

92 c §

Ajopiirturikorttien myöntäminen

Korjaamokortti myönnetään hakijalle, jolle on myönnetty ajoneuvolain 87 §:ssä tarkoitettu lupa digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen.

Kuljettajakortti myönnetään hakijalle:

1) jolla on ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ajoneuvon ajo-oikeus;

2) jolla on ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukainen vakituinen asuinpaikka Suomessa; sekä

3) jolla ei ole voimassa olevaa kuljettajakorttia tai joka on tehnyt hakemuksen kortin uusimiseksi sen voimassaoloajan päättymisen vuoksi.

Kuljettajakortti myönnetään myös hakijalle, joka pyytää, että toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa myönnetty kuljettajakortti vaihdetaan Suomessa ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan d alakohdassa säädetyllä tavalla.

Yrityskortti myönnetään hakijalle, joka on merkitty Patentti- ja rekisterihallituksen ja Verohallituksen ylläpitämään yritys- ja yhteisötietojärjestelmään.

Valvontakortti myönnetään hakemuksesta valvontaviranomaiselle.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajopiirturikorttien hakemisesta ja uusimisesta, kortin haltijan ilmoitusvelvollisuudesta sekä korttien voimassaoloajasta.

92 d §

Ajopiirturikorttien peruuttaminen

Korjaamo- tai valvontakortti voidaan peruuttaa, jos sen haltija ei enää täytä kortin myöntämisen edellytyksiä tai korttia käytetään vastoin sille säädettyä käyttötarkoitusta.

Kuljettajakortin peruuttamisen edellytyksistä säädetään ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan c alakohdassa.

Yrityskortti voidaan peruuttaa, jos:

- 1) sen haltija ei enää täytä yrityskortin myöntämisen edellytyksiä;*
- 2) yrityksen hallussa oleva kortti on saatu väärin ilmoitusten tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella; taikka*
- 3) yritys on käyttänyt toisen yrityksen korttia tarkoituksenaan vaikeuttaa ajo- ja lepoaikojen valvontaa.*

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin ajopiirturikortin peruuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

92 e §

Velvollisuus ajopiirturin käyttöön

Kuljettajan on käytettävä ajopiirturia niissä ajoneuvoissa, joissa se ajo- ja lepoaika-asetuksen, ajopiirturiasetuksen ja AETR-sopimuksen mukaan on pakollista. Kuljettajan on käytettävä ajopiirturia myös liikennetraktorissa, kun sitä käytetään luvanvaraisessa tavaraliikenteessä.

92 f §

Kuljettajan velvollisuudet ajopiirturin käytössä

Ajopiirturia ja kuljettajakorttia käytettäessä on noudatettava, mitä ajopiirturiasetuksessa säädetään ja AETR-sopimuksessa määrätään. Ajopiirturiasetuksen 15 artiklan

3 kohdan toisen luetelmakohdan b alakohdassa tarkoitetut muut työskentelyajat voidaan merkitä artiklan 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Digitaalista ajopiirturia käytettäessä kuljettajan on ajo- ja lepoaika-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa tehtävä merkintä poikkeamisesta ajopiirturista saatavaan tulosteeseen.

Kuljettajan on ilmoitettava työnantajalle, jos hänellä ei ole hallussaan voimassa olevaa kuljettajakorttia. Kuljettajan velvollisuuksista kuljettajakortin puuttuessa muusta kuin ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 2 kohdassa mainitusta syystä säädetään mainitussa kohdassa. Kuljettajan on ajo- ja lepoaikatietojen tallentamista varten luovutettava kuljettajakortti myös työnantajalle taikka yritykselle, joka käyttää häntä vain tilapäisesti.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista soveltamisalan poikkeuksista, 3 kohdassa tarkoitetuista poikkeusluvista, siitä, millä tavalla kuljettajan on käytettävä ajopiirturia, ja ajopiirturin korjaamisesta.

92 g §

Työnantajan ja yrityksen velvollisuudet ajopiirturin käytössä

Työnantaja vastaa siitä, että kuljettajalle, jolla ei ole voimassa olevaa kuljettajakorttia, ei luovuteta kuljetettavaksi digitaalisella ajopiirturilla varustettua ajoneuvoa, ellei ajoneuvon kuljettamiseen ilman kuljettajakorttia ole ajopiirturiasetuksessa tai AETR-sopimuksessa mainittua syytä.

Työnantajan on noudatettava piirturilevyjen toimittamisessa ja digitaalisen ajopiirturin tietojen tulostamisessa, mitä ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 1 kohdassa säädetään.

Yrityksen ajo- ja lepoaikatietojen yksilöimiseksi yrityksen on yrityskortilla lukittava digitaalisen ajopiirturin tiedot siten, että ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) mukaisesti rekisteröidyn yksityisyyden suojaa ei vaaranneta.

Yrityksen on huolehdittava ajopiirturiasetuksessa säädettyjen ajopiirturin määräai-

kaistarkastusten suorittamisesta. Yrityksen velvollisuudesta ajopiirturin toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan sattuessa säädetään ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa.

92 h §

Ajopiirturin tietojen käsittely yrityksessä

Ajo- ja lepoaikojen valvomiseksi työsuhteen oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseksi sekä kuljetusten ohjaamiseksi yrityksen on jäljennettävä omaa yritystään koskevat ajo- ja lepoaikatiedot ajoneuvon digitaalisesta ajopiirturista. Tiedot on jäljennettävä Suomessa olevasta ajoneuvosta vähintään kahden kuukauden välein ja muusta ajoneuvosta kuuden kuukauden välein sekä luovutettaessa ajoneuvo pois yrityksen omasta hallinnasta tai poistettaessa digitaalinen ajopiirturi käytöstä. Työnantajan ja yrityksen, joka käyttää kuljettajaa tilapäisesti, on jäljennettävä kuljettajakortin ajo- ja lepoaikatiedot vähintään kolmen viikon välein sellaisilta viikoilta, joina kuljettaja on työssä.

Yrityksen on säilytettävä, esitettävä ja luovutettava piirturilevyt tai niiden jäljennökset siten kuin ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 2 kohdassa säädetään. Yrityksen ja työnantajan on säilytettävä digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut tiedot siten kuin ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 5 kohdassa säädetään. Kuljettajantutkinnossa käytettyjä piirturilevyjä tai kuljettajantutkinnon aikana tallentuneita digitaalisen ajopiirturin tietoja ei kuitenkaan tarvitse säilyttää.

Yrityksen on annettava kuljettajalle tämän pyynnöstä tulosteena digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut kuljettajan ajo- ja lepoaikatiedot. Digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut muiden yritysten tiedot ja muut kuin 1 momentin käyttötarkoituksen mukaiset tiedot on hävitettävä välittömästi.

92 i §

**Digitaalisen ajopiirturin tietojen käsittely
korjaamalla**

Ajo- ja lepoaikatietojen luovuttamiseksi yrityksen ja valvontaviranomaisen käyttöön korjaamon on jäljennettävä digitaalisesta ajopiirturista saatavat tiedot ennen laitteen korjaamista tai vaihtamista. Korjaamon tulee säilyttää tiedot muuttumattomina vuoden ajan talletuksesta.

Korjaamon on luovutettava 1 momentissa tarkoitetut tiedot yritykselle, joka on tiedot lukinnut tai muutoin luotettavasti selvittänyt oikeutensa tietoihin ja todisteellisesti pyytänyt tietojen luovuttamista. Tiedot on pyynnöstä luovutettava myös valvontaviranomaiselle.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen tietojen jäljentäminen on mahdotonta, korjaamon tulee antaa yritykselle tästä todistus ja säilyttää jäljennös todistuksesta siten kuin ajopiirturiasetuksessa säädetään.

92 j §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus tielikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen valvomiseksi pyynnöstä saada työnantajan 92 h §:n 1 momentin mukaisesti tallettamat tiedot ja korjaamon 92 i §:n 1 momentin mukaisesti tallettamat tiedot sekä yrityksen yrityskortteihin talletetut tiedot, työvuorolistat ja kuljettajien ajopäiväkirjat. Tiedot on luovutettava valvontaviranomaiselle lukukelpoisessa muodossa ja ilman aiheutonta viivytystä.

Ajoneuvon kuljettajan on pyynnöstä esitettävä valvontaviranomaiselle ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tarkoitetut tiedot. Tätä momenttia sovelletaan myös tehdas-, satama-, varasto-, kilpailu- ja muulla vastaavalla alueella.

Valvonnan täytäntöönpanosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

92 k §

Tietojen käyttö tutkimustarkoituksiin

Yrityksen on vaadittaessa luovutettava 92 g §:n 2 momentin ja 92 h §:n mukaisesti talletetut tiedot henkilötietolain (523/1999) 14 §:n mukaisiin tutkimustarkoituksiin siten kuin liikenne- ja viestintäministeriö siitä määrää. Näin kerättyjä tietoja ei saa luvatta ilmaista sivulliselle.

92 l §

Yksityisyyden suoja henkilötietoja käsitellessä

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään henkilötietojen käsittelystä, sovelletaan henkilötietolain ja yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) säännöksiä.

92 m §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot

Jos on todennäköisiä syitä epäillä, että on tehty 105 a §:ssä tarkoitettu rikkomus, poliisi voi toimittaa pakkokeinolaissa (450/1987) tarkoitettujen kotietsinnän ajoneuvossa taikka ajopiirturin levyjen, kuljettajakortin tai ajopäiväkirjan todennäköisessä säilytyspaikassa levyn, kortin tai ajopäiväkirjan löytämiseksi sen estämättä, mitä pakkokeinolain 5 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että kuljettaja on rikkonut ajoaikoja, taukoja tai lepoaikoja koskevia ajo- ja lepoaikaasetuksen tai ajopiirturiasetuksen säännöksiä tai AETR-sopimuksen määräyksiä, poliisi-, tulli- tai rajavartiomies voi estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, kunnes säädetty tai määrätty tauko tai lepoaika on pidetty. Poliisi-, tulli- tai rajavartiomies voi myös estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, jos ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tai AETR-sopimuksen 10 artiklan 1 kohdan a

alakohdassa tarkoitettuja tietoja.

Poliisi voi ottaa kuljettaja-, yritys- tai korjaamokortin haltuun, jos on perusteltua syytä epäillä, että 92 d §:n mukaiset kortin peruuttamisen edellytykset täyttyvät.

Tätä pykälää sovelletaan myös tehdas-, satama-, varasto-, kilpailu- ja muulla vastaavalla alueella.

92 n §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamista koskevien tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa

Valvontaviranomaiset saavat luovuttaa ne ajopiirturista, ajopiirturin levystä ja kuljettajakortista ilmenevät tiedot sekä muut tiedot rikkomuksen, ajoneuvon sekä ajoneuvon kuljettajan ja tämän työnantajan yksilöimiseksi sekä ne tiedot rikkomuksesta määrätyistä seuraamuksista, jotka he ajo- ja lepokaika-asetuksen, ajopiirturiasetuksen, AETR-sopimuksen tai yhdenmukaisista menettelyistä pantaessa täytäntöön tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu asetus (ETY) N:o 3820/85 ja tieliikenteen valvontalaitteista annettu asetus (ETY) N:o 3821/85 annetun neuvoston direktiivin 88/599/ETY mukaan ovat velvollisia luovuttamaan.

Tiedot saa luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisille viranomaisille 1 momentissa mainittujen asetusten ja siinä mainitun direktiivin osalta ja AETR-sopimukseen liittyneiden valtioiden toimivaltaisille viranomaisille sopimuksessa määrättyjen tietojen osalta.

Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat lisäksi luovuttaa 1 momentissa tarkoitettut tiedot 2 momentissa tarkoitetuille viranomaisille epäilystä rikkomuksesta, jos toimivaltainen muun valtion viranomainen sitä pyytää tuossa valtiossa tapahtuneen rikkomuksen selvittämiseksi. Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat myös pyytää mainituilta muiden valtioiden viranomaisilta samat tiedot Suomessa tapahtuneeksi epäillyn rikkomuksen selvittämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää menettelytavoista tietojen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

luovuttamiseksi ja pyytämiseksi.

94 a §

94 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonta

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonta

Ajoneuvon kuljettajan, omistajan tai haltijan on vaadittaessa esitettävä poliisimiehelle tai työsuojelutarkastajalle hallussaan oleva ajopiirturin levy tai ajopäiväkirja. Kuljettajan on vaadittaessa esitettävä ne myös tull- tai rajavartiomiehelle.

(kumotaan)

Ajoneuvon omistajan tai haltijan on säilytettävä käytettyjä ajopiirturin levyjä, kuljettajantutkinnossa käytettyjä lukuun ottamatta, yksi vuosi ja vaadittaessa luovutettava ne tai niiden jäljennökset, siten kuin [liikenneministeriö] siitä määrää, tutkimustarkoituksiin käytettäviksi. Näin kerättyjä tietoja ei saa luvatta ilmaista sivulliselle.

Edellä 47 a §:ssä mainittujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen noudattamista valvovat poliisi, tullilaitos, rajavartiolaitos ja työsuojeluviranomaiset. Valvonnan täytäntöönpanosta säädetään asetuksella.

94 b §

94 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot

Jos on todennäköisiä syitä epäillä, että on tehty 105 a §:ssä tarkoitettu rikkomus, poliisi voi toimittaa pakkokeinolaissa (450/87) tarkoitetun kotietsinnän ajoneuvossa taikka ajopiirturin levyjen tai ajopäiväkirjan todennäköisessä säilytyspaikassa levyn tai ajopäiväkirjan löytämiseksi sen estämättä, mitä pakkokeinolain 5 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään.

(kumotaan)

Jos on perusteltua syytä epäillä, että kuljettaja on rikkonut 47 a §:ssä mainittujen säädösten tai sopimuksen ajoaikoja, taukoja tai lepoaikoja koskevia säännöksiä tai määräyksiä, poliisi-, tull- tai rajavartiomies voi estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, kunnes säädetty tauko tai lepoaika on pidetty.

8 luku

Liikenneerikokset

103 §

Liikenneerikkomus

Jos joku muuten kuin 73 a tai 98—102 §:ssä mainitulla tavalla rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, hänet on tuomittava liikenneerikkomuksesta sakkoon.

105 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen

Kuljettaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 47 a §:ssä mainittujen säädösten tai siinä mainitun sopimuksen ajoaikoja, taukoja ja lepoaikoja koskevia säännöksiä tai määräyksiä, sekä työnantaja tai tämän edustaja, joka rikkoo tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston asetuksen 5, 10, 14 tai 15 artiklaa tai AETR-sopimuksen 5 tai 11 artiklaa, on tuomittava tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta sakkoon. Kuljettajaa ei kuitenkaan tuomita rangaistukseen teosta, jonka syynä on työnantajan tai tämän edustajan tekemä rikkomus.

8 luku

Liikenneerikokset

103 §

Liikenneerikkomus

Joka muuten kuin 73 a, 98—102 tai 105 a §:ssä mainitulla tavalla rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, on tuomittava liikenneerikkomuksesta sakkoon.

105 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen

Kuljettaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo ajoaikoja, taukoja, lepoaikoja, ajopiirturia tai ajopiirturikortteja koskevia 92 a §:n 1 tai 2 kohdassa mainitun asetuksen säännöksiä tai mainitun pykälän 3 kohdassa mainitun sopimuksen määräyksiä taikka tämän lain 92 f §:n 1 tai 2 momentin tai 92 j §:n 2 momentin säännöksiä on tuomittava tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta sakkoon.

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta tuomitaan myös:

1) korjaamon edustaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 92 i §:n säännöksiä; sekä

2) työnantaja tai tämän edustaja ja yrityksen edustaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 92 a §:n 1 kohdassa mainitun asetuksen 5, 10, 14 tai 15 artiklaa, mainitun pykälän 3 kohdassa mainitun sopimuksen 5 taikka 11 artiklaa taikka tämän lain 92 g tai 92 h §:n tai 92 j §:n 1 momentin säännöksiä.

Kuljettajaa ei tuomita rangaistukseen teosta, jonka syynä on korjaamon taikka työnantajan tai tämän edustajan rikkomus.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200 .

105 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamista koskevien tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa

Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat luovuttaa ajopiirturin levystä ilmenevät tiedot ja muut tiedot rikkomuksen, ajoneuvon sekä ajoneuvon kuljettajan ja tämän työnantajan yksilöimiseksi sekä tiedot rikkomuksesta määrättyistä seuraamuksista, jotka he 47 a §:ssä mainittujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen mukaan sekä yhdenmukaisista menettelyistä pantaessa täytäntöön tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu asetus (ETY) N:o 3820/85 ja tieliikenteen valvontalaitteista annettu asetus (ETY) N:o 3821/85 annetun neuvoston direktiivin 88/599/ETY mukaan ovat velvollisia luovuttamaan.

Tiedot saa luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisille viranomaisille 1 momentissa tarkoitettujen asetusten ja siinä tarkoitetun direktiivin osalta ja AETR-sopimukseen liittyneiden valtioiden toimivaltaisille viranomaisille sopimuksessa määrättyjen tietojen osalta.

Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat lisäksi luovuttaa 1 momentissa mainitut tiedot 2 momentissa tarkoitetuille viranomaisille epäilystä rikkomuksesta, jos toimivaltainen muun valtion viranomaisen sitä pyytää tuossa valtiossa tapahtuneen rikkomuksen selvittämiseksi. Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat myös pyytää mainituilta muiden valtioiden viranomaisilta samat tiedot Suomessa tapahtuneeksi epäilyllä rikkomuksen selvittämiseksi.

Asetuksella voidaan tarvittaessa säätää menettelytavoista tietojen luovuttamiseksi ja pyytämiseksi.

105 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamista koskevien tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa

(kumotaan)

2.

Laki**ajoneuvolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä joulukuuta 2002 annetun ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:n 1 momentti ja 90 §:n 2 momentti sekä

lisätään 89 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, ja 92 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

87 §

Asennus- ja korjauslupa

Seuraavien järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden asennukseen ja korjaukseen on hankittava lupa valvontaviranomaiselta:

- 1) taksamittarin asennus ja korjaus;
- 2) ajopiirturin asennus ja korjaus;

3) M₂-, M₃-, N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-luokan ajoneuvojen paineilma- ja sähköjarrujärjestelmien korjaus;

4) ajoneuvon asennettavaksi määrätyn nopeudenrajoittimen asennus ja korjaus.

Ehdotus

87 §

Asennus- ja korjauslupa

Seuraavien järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden asennukseen ja korjaukseen on hankittava lupa valvontaviranomaiselta:

- 1) taksamittarin asennus ja korjaus;
- 2) *mekaanisen ja digitaalisen* ajopiirturin asennus ja korjaus;

3) M₂-, M₃-, N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-luokan ajoneuvojen paineilma- ja sähköjarrujärjestelmien korjaus;

4) ajoneuvon asennettavaksi määrätyn nopeudenrajoittimen asennus ja korjaus.

89 §

Asennus- ja korjausluvan myöntämisen edellytykset

Lupaa digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen ei saa myöntää, jos hakija harjoittaa kuljetuksia, joihin sovelletaan tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85.

90 §

Asennus- ja korjaustöiden rajoitukset

Edellä 1 momentissa oleva kieltö ei koske ajoneuvokauppaa harjoittavan yrityksen tai ajoneuvojen maahantuojan omistamia myytävänä tai asiakkaan käyttöön varustettavina olevia ajoneuvoja. Kielto ei koske myöskään linja- tai kuorma-autoliikenteen harjoittajaa tämän suorittaessa hallitsemiensa ajoneuvojen ajopiirturien asennustöitä ja niihin liittyviä sinetöintejä.

90 §

Asennus- ja korjaustöiden rajoitukset

Edellä 1 momentissa oleva kieltö ei koske ajoneuvokauppaa harjoittavan yrityksen tai ajoneuvojen maahantuojan omistamia myytävänä tai asiakkaan käyttöön varustettavina olevia ajoneuvoja. Kielto ei koske myöskään linja- tai kuorma-autoliikenteen harjoittajaa tämän suorittaessa hallitsemiensa ajoneuvojen *mekaanisten* ajopiirturien asennustöitä ja niihin liittyviä sinetöintejä.

92 §

Toimenpiteet toiminnassa havaittujen puutteiden johdosta

Digitaalisen ajopiirturin asennuksessa ja korjauksessa käytettävien korjaamokorttien peruuttamisesta säädetään tieliikennelain (267/1981) 92 d §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

3.

Laki**ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun lain (541/2003) 9 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 17 §:n 2 momentin 9 kohta ja 3 momentti, 20 §:n 4 momentti sekä 24 §:n 1 ja 2 momentti sekä
lisätään 9 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta ja 20 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Henkilötietojen poistaminen rekisteristä

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

5) rekisteröidyn valokuva ja nimikirjoitus kymmenen vuoden kuluttua ajo- tai muun kortin tilaamisesta;

6) myönnettyihin lupiin ja kortteihin liittyvät tiedot viiden vuoden kuluttua kyseisen luvan tai kortin voimassaolon päättymisestä tai vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

9) tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle henkilön valokuvan korttien käsittelyä varten;

Tiedot saa 1 momentin 1—9 ja 11 koh-

Ehdotus

9 §

Henkilötietojen poistaminen rekisteristä

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

5) rekisteröidyn valokuva ja nimikirjoitus viiden vuoden kuluttua *ajo-oikeuden tai kuljettajakortin voimassaolon päättymisestä*;

6) myönnettyihin lupiin ja kortteihin liittyvät tiedot viiden vuoden kuluttua kyseisen luvan, *ajo-oikeuden* tai kortin voimassaolon päättymisestä;

7) *kaikki tiedot vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.*

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

9) tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle henkilön valokuvan *ja nimikirjoitusnäytteen* korttien käsittelyä varten;

Tiedot saa luovuttaa myös teknisen käyt-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

dassa tarkoitetuissa tapauksissa luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Luovutuksensaajan on ennen tietojen luovuttamista esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

20 §

Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset

Henkilön nimen saa 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luovuttaa sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja liikennevakuutuskeskukselle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Luovutuksensaajalle on ilmoitettava luovutusrajoituksesta, kun luovutusrajoituksen alainen tieto luovutetaan, sekä ilmoitettava tietojen käyttöä ja suojausta koskevat rajoitukset.

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Lain 8 §:n 2 momenttia, 9 §:ää, 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja 20 §:ää sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005.

Tällä lailla kumotaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annettu laki (819/1989) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen lukuun ottamatta 6 §:n 3 momenttia sekä 6 a ja 16 §:ää, jotka kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2005.

töyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Luovutuksensaajan on ennen tietojen luovuttamista esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

20 §

Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset

Henkilön nimen ja henkilötunnuksen saa 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luovuttaa sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja liikennevakuutuskeskukselle ja tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Luovutuksensaajalle on ilmoitettava luovutusrajoituksesta, kun luovutusrajoituksen alainen tieto luovutetaan, sekä ilmoitettava tietojen käyttöä ja suojausta koskevat rajoitukset. *Rekisterinpitäjä voi erityisestä syystä päättää, että luovutusrajoituksesta ei ilmoiteta, jostieto ja sen käyttötarkoitus on sellainen, että ilmoittamatta jättämisen ei arvioida vaarantavan luovutusrajoituksen tarkoitusta.*

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Lain 8 §:n 2 momenttia, 9 §:ää ja 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005 ja 20 §:ää 1 päivästä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annettu laki (819/1989) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen lukuun ottamatta 6 §:n 3 momenttia ja 6 a §:ää, jotka kumotaan 1 päivästä toukokuuta 2005, sekä 16 §:ää, joka kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2008.

46

Voimassa oleva laki

HE 267/2004 vp

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 .